Халқ сўзи

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган ● E-mail: xalksuzi@uzpak.uz ● 2002 йил 18 декабрь, №274 (3102) Чоршанба

ОҚСАРОЙДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 17 декабрь куни Россиянинг "Газпром" очиқ турдаги акциядорлик жамияти бошқарув раиси Алексей Миллерни қабул қилди.

— «Газпром»дек йирик компания билан ҳамкорлик Ўзбекистонга ҳам, Россияга ҳам катта фойда келтиради, — деди учрашувда Ислом Каримов.

Дарҳақиқат, «Газпром» дунёдаги йирик компанияларнинг бири ҳисобланади. Жаҳондаги қазиб олинаётган табиий газнинг 20, Россияда эса 94 фоизи ушбу компания улушига тўғри келади.

«Газпром»нинг муассиси Россия Федерацияси ҳукумати ҳисобланади. Компаниянинг 38,5 фоиз акцияси давлатга тегишли. Шунингдек, ярим миллиондан ортиқ жисмоний шахс компаниянинг акционеридир. «Газпром» корхоналарида 300 мингдан ортиқ киши меҳнат қилади.

Мазкур компания бутун бошли технологик жараённи, ўнлаб корхона ва компанияларни ўзида бирлаштирган. Уларда газ қазиб олиш, газ, нефт ва конденсатни қайта ишлаш ҳамда ушбу жараён учун зарур техника, саноат маҳсулотлари, қурилиш материаллари ҳамда халқ эҳтиёжи учун зарур товарлар ишлаб чиқарилади.

Шунингдек, «Газпром» экспорт қилаётган табиий газ Ғарбий Европанинг 33, Шарқий Европанинг 80 фоиз эҳтиёжини таъминламоқда.

«Газпром» «Ўзбекнефтгаз» миллий холдинг компанияси билан ҳам анчадан буён ҳамкорлик қилиб келади. «Газпром» бошқаруви раисининг юртимизга ташрифи эса мавжуд ҳамкорликни янада ривожлантиришга қаратилган.

Хусусан, мамлакатимизда газ қазиб олиш, сотиш ҳажмини ошириш, газ транспорти тизимини ривожлантириш, ушбу соҳага сармоя жалб қилиш, шунингдек, Ўзбекистоннинг газ саноати соҳасида кечаётган хусусийлаштириш жараёнида «Газпром»нинг фаол иштироки ана шундай ҳамкорлик сирасига киради.

Оқсаройдаги суҳбат чоғида «Ўзбекнефтгаз» миллий холдинг компанияси билан «Газпром» ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик мамлакатимиз газ саноатини ривожлантиришда катта аҳамият касб этиши таъкидланди. Бу борада истиқболли қўшма режалар ишлаб чиқиш ва уларни ҳаётга жорий қилиш билан боғлиқ масалалар муҳокама этилди.

(ЎзА).

СУРАТДА: қабул пайти.
Абдувоҳид ТЎРАЕВ олган сурат.

Кеча Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш муҳандислари институтида «Қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштиришнинг илмий-амалий асослари» мавзусида халқаро конференция бўлиб ўтди.

Аграр соҳа: НАТИЖА, ХУЛОСА, ТАКЛИФ

Уни Бош вазир ўринбосари, қишлоқ ва сув хўжалиги вазири Н. Юсупов олиб борди. Олий Мажлиснинг Аграр, сув хўжалиги масалалари ва озиқ-овқат қўмитаси, Қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш республика комиссияси, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, Бозор ислоҳотлари илмий-тадқиқот институти томонидан ўтказилган анжуманда агросаноат мажмуига кирувчи вазирлик, қўмита, компания, корпорациялар, илмий-тадқиқот институтлари, соҳага молиявий хизмат кўрсатувчи банклар, шунингдек, жойлардан таклиф этилган туман ва хўжаликлар раҳбарлари иштирок этди. Шу билан бирга, конференцияда айрим хорижий давлатлар элчихоналари ва жаҳондаги йирик халқаро молиявий муассасалар вакиллари ҳам қатнашди.

Ҳукуматимиз қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга алоҳида эътибор бериб, соҳани тараққий эттиришга ғамхўрлик қилиб келмоқда. Мустақилликнинг дастлабки йиллариданоқ халқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотлар мазкур соҳада бошланганлиги ҳам фикримизнинг далилидир. Мулкчиликнинг иқтисодий самара берадиган, тажрибада ўзини оқлаган шакллари ишлаб чиқаришга жорий этилди. Бу бежиз эмас, албатта. Боиси – мамлакатимиз халқ хўжалигининг 70 фоизи ушбу тармоқ билан бевосита боғлиқ ва қишлоқ жойларида аҳолининг 60 фоиздан кўпроқ қисми истиқомат қилади. Алоҳида таъкидлаш керакки, изчиллик билан амалга оширилаётган ислоҳотлар ўз самарасини бермоқда. Маҳсулотларнинг 99 фоиздан ортиғи давлатга қарашли бўлмаган секторда ишлаб чиқарилаяпти. Пахта ва ғалладан ташқари етиштирилаётган барча хомашёнинг нархи эркинлаштирилди.

Президентимиз ташаббуси билан 1997 йили Қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш республика комиссияси ташкил этилди. Соҳада ялпи маҳсулот

(Давоми 2-бетда).

Мустақиллик – олий неъмат

Ўзбекистон – машинасоз давлат

Давлатимиз раҳбари Ислом Каримов иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг тўққизинчи сессиясида қилган маърузасида мамлакатимиз эришган мустақилликни "олий неъмат" деб таърифладилар. Мустақилликни бундан буён ҳам асраб-авайлаш, ҳимоя қилиш ва мустаҳкамлаб бориш биз учун энг асосий, энг муҳим устувор мақсад бўлиб қолишини алоҳида таъкидладилар.

Мана, ўн бир йилдан ошяптики, биз мустақиллик шароитида озод, эркин яшаяпмиз, Ватанимизнинг ривожланиш йўлларида мустақиллик қуёши нур сочиб турибди. Президентимиз мустақилликни "олий неъмат" деб таърифлар экан, бу таърифнинг асосида халқимизнинг тақдирига тааллуқли чуқур ва ёрқин ҳаётий маънолар ётишини бугун ҳар биримиз ўзимизча қалбдан чуқур англаймиз.

Мустақиллик, дарҳақиқат, энг аввало бизга ўз тақдиримизни ўзимиз эгалик қилиш ҳуқуқини берди, келажагимизни ўз қўлимиз билан ўз орзу-ҳавасларимизга кўра барпо этиш бахтини муяссар этди, юртимиз бойликларидан фақат халқимиз ва Ватанимиз манфаатлари йўлида фойдаланиш имкониятига эга қилди. Мустақиллик Ватанимиз қудратини, халқимиз салоҳиятини барқ уриб гуллаб-яшнатиш йўлларини очди.

Биз мустақиллик олий неъмат эканлигини ҳар нафасда ва ҳаётимиздаги ҳар бир янги қувонарли натижалар тимсолида қайта-қайта ҳис этаяпмиз.

Мана, бир воқеа.

Яқинда телевидениемизнинг "Ахборот" кўрсатуви орқали бир хушхабарни эшитиб қолдим. Украина ҳукумати Самарқанд шаҳридаги "СамКочавто" заводига шу ерда ишлаб чиқарилаётган "Отайўл" маркали микроавтобусдан 800 тасини харид қилиш учун буюртма берибди. Бу янгилик кишини қувонтиради. Нега? Маълумки, яқин ўтмишда Ўзбекистон Украинанинг Львов шаҳридан автобуслар, Харьков шаҳридан тракторлар олар эди. Ўзбекистон аҳолиси қизил салтанат бошқарувининг иродаси билан яккаш аграр ўлкага айланган эди.

Мустақиллик ер бағирлаб ётган Ўзбекистонга қанот берди. Уни юксалишнинг кўкларига кўтарди. Мамлакатнинг бағрида иқтисодиётнинг маҳобатли марказлари бунёдга келмоқда, у аграр ўлкадан кўпқиррали агросаноат диёрига айланмоқда. Бугун Ўзбекистон фақат пахта ипак, сабзавот, мева каби неъматларнигина эмас, кимё, тўқимачилик, енгил саноат маҳсулотларини, айрим дори-дармонларини, осма укол учун системаларини, бир марталик шприцларини ҳам яқин ва узоқ-мамлакатларга экспорт қила бошлади.

Яқинда шифохонада бир муддат даволаниб чиқдим. Бозор иқтисоди даври эмасми, айрим дори-дармонлар ва тиббий буюмларни ўзим олиб келишимга тўғри келди. Мен нима демоқчиман? Мени даволаган тиббий ҳамширалар: "осма укол учун система олсангиз, албатта, ўзимизда ёки Германияда ишлаб чиқарилганидан олинг. Бир марталик шприц ҳам ўзимизда чиқарилаётгани яхши, игнаси тўмтоқ эмас. Кейин ишончли қадоқланган, тоза, бегидир" деб тайинлашди.

Тиббиёт мутахассисларининг бу гапларини эшитиб, тўғриси, ичимдан қувондим. Ахир бу қизлар ўзимизда ишлаб чиқарилган осма укол системасини, шприцларни яхши, деяпти. Ваҳоланки, яқин-яқингача "импортной" бўлсин, деб туришарди. Демак, тиббиёт соҳасида ҳам ташқи, ҳам ички бозорда рақобатга чидайдиган маҳсулотларимиз пайдо бўляпти. Бу — кечаги аграр ўлка эришаётган катта маданият, юксалиш, парвоз белгилари эмасми?!

Қарангки, кеча биз машинасини, тракторини сўраган Украина бугун Ўзбекистоннинг автомобилларига ҳавас қилиб, буюртмалар беряпти. Қувонмай, ғурурланмай бўладими?

Бугун Ўзбекистон саноати, ишлаб чиқариши энг яхши, энг илғор технологиялар билан қуролланмоқда. Уларни бошқариш автоматлаштирилмоқда ва компьютерлаштирилмоқда. Бундай имкониятлар эса мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг сифатини юксак халқаро андозалар даражасига кўтаради, ишлаб чиқариш самарадорлигини оширади. Пировардида, ватанимизнинг экспорт салоҳияти янада кучайиб бораверади.

Бундай юсалишларга эришаётганлигимизнинг бош омили нима? Шак-шубҳасиз, бош омил — мустақилликда яшаётганимиз ва мустақилликда, эмин-эркин ривожланаётганимиздир.

Бундай юксалишларга бизни бошлаётган мустақилликни олий неъмат демай яна нима дейиш керак?!

Михли САФАРОВ.

ОБОД МАҲАЛЛА ЙИЛИ: МАҚСАД ВА ВАЗИФАЛАР

Президентимиз Ислом Каримов таклифига мувофиқ 2003 йил "Обод маҳалла йили" деб эълон қилинди. Давлатимиз раҳбари Олий Мажлиснинг X сессиясида сўзлаган нутқида ҳам маҳалланинг жамиятимиздаги мавқеини янада ошириш, ижтимоий, ҳуқуқий, иқтисодий асосларини мустаҳкамлаш хусусида алоҳида тўхталди.

Истиқлолнинг дастлабки йилларидан маҳалла тизими ривожига давлатимиз томонидан катта эътибор қаратилмоқда. Жумладан, Юртбошимиз Фармони билан "Маҳалла" хайрия жамғармасининг ташкил этилиши маҳалланинг анъанавий тарбия ўчоғи сифатидаги мавқеини янада оширди. Кўп қаватли уйлар жойлашган ҳудудларда янги маҳаллалар тузилиб, мамлакатимизда яшовчи бошқа миллат вакиллари орасида ҳам маҳаллага хос удумларнинг кенг ёйилаётгани қувонарлидир.

Тошкент шаҳар ҳокимлигида бўлиб ўтган "Обод маҳалла йили: мақсад ва вазифалар" мавзуидаги семинар-кенгашда ана шу хусусда гап борди. У Ўзбекистон Оқсоқоллар кенгаши ҳамда Республика "Маҳалла" хайрия жамғармаси ташаббуси билан ташкил этилди. Мазкур жамғарма раиси А.Гадойбоев бошқарган семинар-кенгашда пойтахтимиз ва Тошкент вилоятидаги маҳаллалар оқсоқоллари, хотин-қизлар билан ишлаш комиссиялари раислари, фаоллари, мутасадди вазирлик, идора, ташкилотлар раҳбарлари иштирок этди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг куни кеча матбуотда эълон қилинган Фармойишига кўра маҳалланинг давлат ва жамоатчилик ҳокимияти ва бошқаруви тизимида фуқароларнинг ўзини ўзи бошқаришнинг муҳим органи сифатида тутган ўрни ва ролини ошириш билан боғлиқ масалаларни амалий ҳал этиш зарурати инобатга олинган ҳолда "Обод маҳалла йили" дастурини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш бўйича Республика комиссияси тузилди. "Обод маҳалла йили"га тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича сиёсий-ҳуқуқий, ташкилий, ижтимоий-иқтисодий чора-тадбирларнинг комплекс дастурини тайёрлаш комиссиянинг асосий вазифасидир.

Тадбирда ушбу комиссия раиси, Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари К.Тўлаганов мазкур дастур маҳалланинг фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш тизимидаги энг муҳим тузилма сифатида тутган ўрни ва ролини янада юксалтиришга қаратилиши кераклигини таъкидлади.

Маҳалла, аввало, соғлом ижтимоий муҳит масканидир. Бу ерда кучли таъсирга эга бўлган жамоатчилик фикри маҳалла аҳлининг хулқ-атвори, ўзаро муносабатларини адолат ва маънавий мезонлар асосида тартибга солиб туради. Тинчлик ва осойишталикни таъминлашда муҳим ўрин тутади. Шу билан бирга оиланинг фаровон ва ҳар томонлама ривожланишида, айниқса, ёш авлод тарбиясидаги ўрни беқиёсдир.

Тадбирда "Обод маҳалла йили"да амалга ошириладиган тадбирлар дастурини ишлаб чиқиш ва амалга оширишга оид масалалар юзасидан атрофлича фикр юритилди.

Семинарда Бош вазир ўринбосарлари Р.Азимов, Д.Ғуломова, Ўзбекистон Республикаси Президенти Давлат маслаҳатчисининг ўринбосари А.Мелибоев иштирок этди.

Назокат УСМОНОВА,
ЎзА мухбири.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг
ҚАРОРИ

2002 йил 28-29 декабрь шанба ва якшанба дам олиш кунларини 2002 йил 30-31 декабрь душанба ва сешанбага кўчириш тўғрисида

Янги йил байрами муносабати билан ҳамда меҳнаткашларнинг дам олиши учун қулай шарт-шароитлар яратиш ва иш вақтидан оқилона фойдаланиш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

2002 йил 28-29 декабрь шанба ва якшанба дам олиш кунлари 2002 йил 30-31 декабрь душанба ва сешанбага кўчирилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси **И. КАРИМОВ**

Тошкент шаҳри,
2002 йил 17 декабрь.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг
ҚАРОРИ

Ўзбекистон Республикаси Олий суди судьясини сайлаш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

Файзулла Абдуллаевич Абдуазимов Ўзбекистон Республикаси Олий суди судьяси этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси **Э. ХАЛИЛОВ**

Тошкент шаҳри,
2002 йил 13 декабрь.

Терроризм — тараққиёт кушандаси

Янги асрда инсоният тинчлигига таҳдид солаётган глобал муаммолардан бири — терроризмдир. Кейинги воқеалар ривожидан кўриниб турибдики, ушбу иллатга қарши курашда бутун дунё аҳолиси якдиллик билан ҳаракат қилмоғи лозим. Ўзбекистон бу борада ҳар қандай давлат ва халқаро ташкилот билан ҳамкорлик қилишга тайёр. Буни мамлакатимиз етакчиси Ислом Каримов хориж давлатлари раҳбарлари билан учрашувларида ҳам, халқаро анжуманларда ҳам бот-бот таъкидлаб келади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Стратегик ва минтақалараро тадқиқотлар институтида Германиянинг Фридрих Эберт жамғармаси билан ҳамкорликда ташкил этилган "Халқаро терроризм — Марказий Осиёда хавфсизлик ва барқарорликка таҳдид" мавзуидаги халқаро семинарда ана шу ҳақда гап борди. Унда мутахассислар, мамлакатимиздаги бир қанча хорижий элчихона ва ваколатхоналар вакиллари, сиёсатшунослар, журналистлар иштирок этди.

Анжуманда халқаро терроризм ва диний экстремизм, терроризмга қарши курашда халқаро тажриба ва қонунчилик асослари, БМТнинг халқаро терроризмга қарши курашдаги роли, терроризмнинг очиқ жамиятга таҳдиди ва унга қарши курашнинг жиноий-ҳуқуқий аспектлари билан боғлиқ мавзуларда маърузалар тингланди.

Сўзга чиққанлар терроризмдек иллатнинг тезроқ барҳам топиши учун дунё мамлакатлари янада жипсроқ ҳаракат қилишлари зарурлигига эътиборни қаратиб, бу таҳдидли ҳаракатни бартараф этиш борасидаги амалий чора-тадбирлар кўламини янада кенгайтириш зарурлигини таъкидлади.

Семинарда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси З.Ҳусниддинов сўзга чиқди.

Олим НОРБЕКОВ,
ЎзА мухбири.

Ўтмас матоҳ кимга керак?

Ҳозир, айниқса, харидорнинг диди баланд. Сифатли, пишиқ ва бежирим молни харид қилади. Агар бир жойда ўзига ёққанини тополмаса, уни бошқа ердан излайди. Майли, пули бироз қиммат бўлсин, лекин кўнгли истаганини олади. Бугунги харидорнинг танлаш имконияти ҳам ниҳоятда катта. Бозорлар ва дўконларимиздаги маҳсулотларни кўриб, кишининг кўзи қамашади. Боиси – республикамизга хориждаги машҳур компания ва фирмалар ўз моллари билан кириб келган.

Лекин тан олиб айтиш керак, кейинги пайтларда бозорларимизда сифатсиз, яроқсиз маҳсулотлар кўпайиб кетди. Мамлакатимизга чет давлатлардан ниҳоятда сифатсиз, таги-тайини номаълум молларни олиб келиб пуллашни одат қилган "тадбиркор"лар сони кўпайди. Афсуски, улар халқ, давлат манфаатини эмас, фақат ўз чўнтакларини ўйлашди.

(Давоми 2-бетда).

Сўнгги хабарлар

Республика Байналмилал маданият марказида рассом А.Жибоедовнинг "Ўзбекистон – Ватаним маним" мавзуидаги кўргазмаси очилди.

«ЎЗБЕКИСТОН – ВАТАНИМ МАНИМ»

Мусаввирнинг кўргазмадан жой олган «Самарқанд. Гўри Амир», «Гап», «Бухоро», «Наврўз», «Ургутнинг кузги тераклари» асарлари санъат ихлосмандларида, айниқса, катта қизиқиш уйғотмоқда.

Замон ЭШОНҚУЛОВ,
ЎзА мухбири.

Компьютер орқали эфирга узатиш

Кейинги пайтда Хоразм вилояти телевидениеси кўрсатувларининг сифати анча яхшиланди. Бунга маҳаллий телерадиокомпания аппаратларининг телесюжетларни монтаж қилиш учун мўлжалланган махсус компьютерлар билан жиҳозлангани туфайли эришилди. Ушбу асбоб-ускуналарни сотиб олиш учун эса маблағ вилоят ҳокимлиги томонидан ажратилди.

Ярмарка муваффақиятли ўтди

Тошкентдаги "Ўзбекистон" спорт соғломлаштириш мажмуасида озиқ-овқат маҳсулотларининг республика улгуржи савдо ярмаркаси якунланди. У Вазирлар Маҳкамасининг ярмарка савдосини ташкил этишни янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисидаги қарорига мувофиқ ташкил этилди.

Ярмаркада "Ўзмевасабзавотузумсаноат-холдинг", "ЎзМадпарранда-холдинг" компаниялари, "Ўздонмаҳсулот" давлат акциядорлик корпорацияси, "Озиқовқатсаноат", "Ёғмойтамакисаноат", "Ўзпаррандасаноат" уюшмалари, "Ўзгўштсутсаноат" давлат акциядорлик уюшмаси, "Ўзбалиқ", "Ўзбексавдо", "Ўзбекбирлашув" акциядорлик компаниялари сингари икки юздан ортиқ ташкилот ва корхона томонидан 2003 йилда ишлаб чиқариладиган маҳсулотлар намуналарига кенг ўрин берилди. Корхоналар ўртасида ўзаро маҳсулот етказиб бериш борасида кўплаб шартномалар имзоланди.

Учинчи минг йиллик боласи

Мактабгача тарбия муассасалари фаолиятини такомиллаштириш Кадрлар тайёрлаш миллий дастури иккинчи босқичи вазифалари орасида муҳим ўрин тутади.

Нукусда "Учинчи минг йиллик боласи" дастури асосида ўтказилган семинар-кенгаш шу мақсадга қаратилди.

Семинар иштирокчилари мактабгача тарбия муассасаларида кейинги йилларда тўпланган илғор тажрибалар юзасидан фикр алмашди, Нукус туманидаги болалар боғчаларида бўлиб, амалий машғулотларда иштирок этишди.

(ЎзА).

Газетада босилмади, аммо...

ЛИЦЕЙГА БИНО АЖРАТИШ НАЗОРАТГА ОЛИНДИ

Сирдарёлик бир гуруҳ ота-оналар таҳририятимизга хат йўллаб, Гулистон тумани ҳокими қарорига кўра, фарзандлари таълим олаётган вилоят тасвирий ва амалий санъат лицейига «Шодлик» номли 11-болалар боғчаси биноси ажратилгани, бироқ халқ таълими бошқармасидагиларнинг қаршиликлари туфайли бу иш амалга ошмаётгани тўғрисида шикоят қилишганди. Биз ушбу мактубни, масалага ойдинлик киритишни сўраб, вилоят ҳокимлигига жўнатгандик. Яқинда қуйидаги расмий жавобни олдик:

— Гулистон тумани ҳокимининг лицейни "Шодлик" болалар боғчаси биносига кўчириш ҳақидаги 2002 йил 18 мартдаги қарори вазият чуқур ўрганилмаган ҳамда юқори ташкилотлар билан келишилмаган ҳолда қабул қилинган. Негаки, мазкур болалар боғчаси халқ таълими тизимидаги энг намунали мактабгача тарбия маскани ҳисобланади. Унинг кадастр баҳоси 48,8 миллион сўмни ташкил этади. Ўзбекистон Бадиий академияси тасарруфидаги вилоят тасвирий ва амалий санъат лицейи эса кадастр томонидан 5,4 миллион сўмга нархланган.

Ўқув ва тарбия муассасаси баҳоси ўртасидаги кескин фарқ ҳамда улар бошқарувнинг ягона тизимига кирмаслиги сабабли лицейни болалар боғчаси биносига кўчиришнинг имкони йўқ.

«Кадрлар тайёрлаш миллий дастури» талабларига кўра, етарли асослар бўлмаса, таълим муассасалари йўналишларини ўзгартиришга йўл қўйилмайди.

Шикоят хатида кўтарилган масала ниҳоятда муҳимдир. Шу боис вилоят тасвирий ва амалий санъат лицейи учун йил охиригача талабга жавоб берадиган бино ажратиш ҳокимлик назоратига олинди.

К. ОҚБЎТАЕВ,
Сирдарё вилояти ҳокимининг ўринбосари.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигининг БАЁНОТИ

2002 йилнинг 16 декабрь куни соат 11.30 да ўзбек дипломатларининг қаршиликларига қарамасдан, Туркманистон Миллий хавфсизлик вазирлигининг 15 ходими Ашгабаддаги Ўзбекистоннинг хорижий ваколатхонаси ҳудудидаги элчи қароргоҳи ва ходимларнинг турар-жойларига кирди.

Туркманистон махсус хизмат ходимлари бекиниб олган туркман фуқароларини қидириш деб ўзлари ўйлаб топган баҳона билан тинтув ўтказганлар. Бинода бегона кишилар топилмагач, улар билан бирга келган, туркман миллатига мансуб номаълум шахснинг кўрсатмаларини видеосуратга туширдилар. Гўёки, у шахс қачондир элчихонанинг турар-жой мажмуида яшаганини тасдиқларди.

Турар-жой мажмуаси ҳудуди айнан Туркманистоннинг махсус хизмат ходимлари томонидан доимий равишда қўриқланади. Шу муносабат билан у ерга бегона кишилар киришининг имкони йўқ.

Бу иғвогарлик акцияси олдиндан режалаштирилганини айни шу пайтда Ўзбекистон элчиси Турманистон Ташқи ишлар вазирлигига вазир билан суҳбатга чақирилганини далил қилиб кўрсатиш мумкин. Суҳбат давомида элчига ушбу мавзудаги ўзбек томонига ҳеч ҳам асосланмаган ва ўйлаб топилган айбловлар айтилган.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги Туркманистон томонидан амалга оширилган бу ҳаракатларни Халқаро ҳуқуқ ҳамда дипломатик муносабатлар тўғрисидаги Вена конвенцияси низоми норма ва тамойиллари, шунингдек икки томонлама давлатлараро битимлар қўпол равишда бузилган, деб баҳолайди.

Туркманистон махсус хизмат вакилларининг Ўзбекистоннинг дипломатик миссиясига нисбатан ноқонуний ҳаракатлари муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги Туркманистон Ташқи ишлар вазирлигига қатъий норозилик билдиради ва тегишли нота юборди.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги Туркманистон томонидан содир этилган воқеалар юзасидан кечиктирмасдан тушунтириш бериш, шунингдек айбдор шахсларни аниқлаш ва уларни жиддий жавобгарликка тортиш юзасидан аниқ чоралар кўришни талаб қилади.

Вазирлик шунингдек, халқаро ҳуқуқ нормалари ва икки томонлама битимларга мувофиқ, Ўзбекистоннинг Туркманистондаги дипломатик миссияси ходимлари ва биноларининг хавфсизлиги ва дахлсизлиги кафолатини таъминлашни талаб этади.

Тошкент, 17 декабрь 2002 йил.

Ўтмас матоҳ кимга керак?

(Давоми. Боши 1-бетда).

Тўғрисини айтсак, кўпчилигимиз усти ялтироқ, лекин сифатига ҳеч қандай кафолат йўқ маҳсулотларни харид қилишга кўникиб қолган эдик. Бозорларда на ишлаб чиқарилган корхона манзили, на давлат номи кўрсатилган, умуман ҳеч қанақа ҳужжати бўлмаган матоҳлар билан савдо қилиш одат тусига кирганди. Ўз ҳақ-ҳуқуқини сўраган истеъмолчининг сўзига қулоқ соладиган идоранинг ўзи йўқ, бўлса ҳам, унинг ваколат доираси ниҳоятда чекланган эди.

Мана, ҳукуматимиз қарорига кўра, бозорни сифатсиз, сертификати йўқ товарлардан ҳимоя қилиш борасида кенг кўламли ишлар олиб борилаётганига ҳам бир неча ой бўлди. Кўпчилик тижоратчилар ўз фаолиятларини қонун доирасида тартибга солиб олишди. Лекин буни тушунмаётган ишбилармонларнинг ҳамон борлиги афсусланарли ҳолдир. Республика Бош Прокуратураси ҳузуридаги Солиққа оид жиноятларга қарши курашиш Департаментидан олинган маълумотларга кўра, бундай нохуш ҳодисалар ҳамон учраб турибди. Баъзи кимсалар фақат ўз манфаатларини кўзлаб, сифатсиз, яроқсиз, ҳеч қандай кафолати йўқ маҳсулотларни яширин йўллар билан мамлакатимизга олиб киришга уринишмоқда. Улар миллион-миллион сўм қийматидаги ана шундай молларни, гўё ҳеч нарса бўлмагандай, одамларга сотишга ҳаракат қилишяпти. Баъзи ҳолларда эса солиқни кам тўлаш мақсадида нақд пулни банкка топширмаслик ҳоллари ҳам кузатилмоқда. Масалан, Андижон вилояти прокуратураси ҳузуридаги солиққа оид жиноятларга қарши курашиш бошқармаси мутахассислари жорий йилнинг ўтган тўққиз ойида банкдан ташқарида уч миллиард 354 миллион 937 минг сўм ноқонуний нақд пул айланмалари мавжудлигини аниқладилар. Ушбу ҳолатларга нисбатан 255 та жиноят иши қўзғатилиб, 526 та маъмурий чора кўрилди. Умуман, давлат хазинасига ҳаммаси бўлиб 345,5 миллион сўмдан ортиқ маблағ туширилди.

Вилоятда ҳеч қаерда рўйхатдан ўтмаганноозиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган яширин цехлар мавжудлиги; улар томонидан тайёрланаётган буюмлар бозорларда бемалол сотилаётганлиги ҳам маълум бўлди. Ана шундай цехлардан 49 тасининг фаолиятига чек қўйилди. Шунингдек, 65 шохобчада ноқонуний равишда спиртли ичимликлар сотилаётганлиги аниқланиб, уларнинг 18 тасига нисбатан жиноий иш қўзғатилди. Амалдаги тартиб-қоидаларга риоя қилмасдан, тамаки маҳсулотлари билан савдо қилаётган 25 фуқаро ушланди.

Шундай ҳолатлар ҳам мавжудки, гоҳида айрим божхона ходимларининг ўз хизмат вазифасига совуққонлиги натижасида баъзи кимсалар ноқонуний юкларини божхона масканларидан бемалол олиб ўтмоқда. Масалан, "Қорасув" божхона маскани орқали Қирғистон Республикасидан фуқаролар Н. Турсунова, М. Зайниддинова ва бошқалар умумий қиймати 2 миллион 928 минг 250 сўмлик ноозиқ-овқат маҳсулотларини божхона тўловларини тўламасдан олиб ўтганлиги аниқланди. Албатта, бунинг учун божхона ходимларига нисбатан чора кўрилди.

Биз бир вилоят мисолида амалга оширилаётган ишлар тўғрисида тўхталдик. Бундай қонунбузарликларнинг олдини олиш борасида республикамизнинг барча вилоятларида кенг кўламли ишлар олиб борилябти. Мазкур тадбирларни жойларда республика Бош прокуратураси ҳузуридаги Солиққа оид жиноятларга қарши курашиш департаменти билан биргаликда Давлат солиқ қўмитаси, Молия вазирлиги ва Давлат божхона қўмитаси ходимлари амалга оширмоқдалар.

Шу ўринда бир масалага тўхталиб ўтиш лозим, деб ўйлаймиз. Мазкур ишларни амалга оширишда унга бевосита дахлдор идоралар билан бирга, кенг жамоатчилик ҳам иштирок қилиши керак. Масалан, бозор, дўкон ёки бирон-бир тижорат шохобчасидан савдо қилаётганда маҳсулотнинг сифат сертификати, яроқлилик муддати, қаерда ишлаб чиқарилганлиги ва унинг бошқа ҳужжатлари билан қизиқиш зарур. Харидорлар яна бир муҳим омилга эътиборни қаратсалар мақсадга мувофиқ бўларди. Айрим жойларда, айниқса, кўчаларда сотилаётган молларнинг нархи жуда арзон. Унинг, албатта, бирон-бир иллати бўлиши керак, акс ҳолда бунча арзон сотилмайди. Халқимизда "Арзоннинг шўрваси татимас", деган нақл бежиз айтилмаган, ахир.

Бир сўз билан айтганда, бозорлар ва савдо шохобчаларини сифатсиз, истеъмолга яроқсиз ва ҳужжати йўқ товарлардан тозалаш ишлари изчил давом этмоқда. Бу тадбир мавсумий эмаслигини сохта тижоратчилар эсдан чиқармасликлари зарур.

Ҳосил КАРИМОВ,
"Халқ сўзи" мухбири.

Ўзбекистон Банклар ассоциациясида Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг корпоратив облигациялари чиқарилиши ва жойлаштирилишига бағишланган тақдимот маросими бўлиб ўтди.

Тақдимот "Carthill asset management company" шўъба корхонаси ва "A&TM" компанияси билан биргаликда ташкил этилди.

Облигациялар тақдимоти

Олмалиқ кон-металлургия комбинати облигациялари эмиссияси Халқаро эмиссия синдикати доирасида амалга оширилган еттинчи лойиҳа бўлиб, эмитентга капиталнинг ички бозоридан облигация займи воситасида катта суммадаги - 2 миллиард сўм миқдоридаги қўшимча инвестицияларни жалб қилиш имконини берган биринчи лойиҳадир. Унинг айланиш муддати 24 ой бўлиб, йиллик даромад ставкаси 29 фоиз этиб белгиланган.

"Ўзприватбанк" облигацияларни чиқаришнинг бош андеррайтери вазифасини комбинат облигациялари эмиссиясининг катта қисмини бирламчи жойлаштириш ва даромадликни таъминлаш мақсадида ўз зиммасига олган. Шунингдек, унга "Ўзбекинвест сармоялари" инвестициявий компанияси ва мамлакатимизнинг кўпгина тижорат банклари шерик бўлган.

Ж. РАУПОВ,
ЎзА мухбири.

Ватан ҳимоячилари куни олдидан

Ватанга садоқат тарбияси

Мамлакатимизда оммавий-ватанпарварлик ойлиги бошланди. Қуролли Кучларимизнинг 11 йиллиги ҳамда Ватан ҳимоячилари кунига бағишланган ушбу ойлик келгуси йил 14 январгача давом этади. Ўзбекистон мудофаасига кўмаклашувчи "Ватанпарвар" ташкилоти марказий кенгаши мазкур тадбирни Мудофаа ва Халқ таълими вазирликлари, Давлат чегараларини ҳимоя қилувчи ва Хотин-қизлар қўмиталари, Бош прокуратура, "Маънавият ва маърифат" маркази, "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати, шунингдек, "Маҳалла", "Нуроний", "Шаҳидлар хотираси" жамғармалари билан ҳамкорликда ташкил этди.

— Ойликни ўтказишдан асосий мақсад Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг Ватанни ҳимоя қилиш ҳақидаги ғояларини фуқаролар, айниқса, ёшлар ўртасида кенг тарғиб этиш, Қуролли Кучларимиз мудофаа қудратини мустаҳкамлашга кўмаклашишни янада яхшилашдан иборат, — дейди "Ватанпарвар" ташкилоти марказий кенгаши раисининг ўринбосари Б.Рўзиев. — Ёш авлодни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш ишларини намунали йўлга қўйиш, болалар ва ўсмирларни спортнинг техник ва ҳарбий-амалий турлари билан шуғулланишга фаол жалб этиш ҳам ойлик давомида ташкилотимиз олдида турган долзарб вазифалардан ҳисобланади.

Ойлик дастурига кўра мамлакатимизда кўплаб оммавий-ватанпарварлик тадбирларини ўтказиш мўлжалланган. Хусусан, жойлардаги ҳокимликлар ва манфаатдор ташкилотлар, Қуролли Кучларнинг вакиллари, уруш ва меҳнат фахрийлари, ота-оналар армиямиз қисмларида бўлиб, ёшларнинг ҳарбий хизмат вақтидаги ҳаёти ва жанговар фаолияти билан яқиндан танишади.

Ҳарбий хизматчилар билан турли учрашув ва суҳбатлар ўтказиш, таниқли санъаткорларнинг чиқишларини уюштириш ҳам кўзда тутилган. Қишлоқ, маҳалла, овулларда ва билим юртларида "Маънавият сабоқлари", "Ватан остонадан бошланади", "Жасур аскар бўлай десангиз" мавзуларига ёшлар билан бўладиган учрашув ва давра суҳбатларида асосий эътибор қаратилади. Маънавият масканларига ёшлардан иборат сайёҳлар гуруҳлари ташкил этилади.

Ойлик дастурига мувофиқ фуқаролар йиғинларидаги бошланғич ташкилотларда "Ёш посбон", "Ёш аскар" каби тўгараклар ташкил этиш ва фаолиятини йўлга қўйиш давом эттирилади. Чегара ҳудудларида эса Давлат чегараларини ҳимоя қилувчи қўмита ва бошқа дахлдор ташкилотлар кўмагида "Ёш чегарачи" ватанпарварлик клублари тузилиб, уларга ўсмир-ёшларни фаол жалб этиш режалаштирилган.

Бир сўз билан айтганда, оммавий-ватанпарварлик ойлиги ёшларни мустақил Ватанимиз, унинг шавкатли Қуролли Кучларига меҳр-муҳаббат ва миллий истиқлол ғояларига садоқат руҳида тарбиялашда муҳим омил бўлиб хизмат қилади.

Т. БОТИРБЕКОВ,
ЎзА мухбири.

Аграр соҳа:
НАТИЖА, ХУЛОСА, ТАКЛИФ

(Давоми. Боши 1-бетда).

ишлаб чиқариш йилига 4,4 фоизга ўсди, агар ушбу кўрсаткични 1991 йил билан таққослайдиган бўлсак, у 106 фоиз ошганлиги маълум бўлади. Лекин тармоқда ислоҳотларни яна чуқурлаштириш, мавжуд муаммоларни ечишни ҳаётнинг ўзи тақозо қилмоқда. Масалан, соҳадаги моддий-техника таъминоти ва унга агросервис хизмати кўрсатишнинг аҳволи шу куннинг талабига жавоб бермайди. Тўғриси, қишлоқ хўжалигидаги ислоҳотларнинг бориши унга бевосита хизмат кўрсатаётган соҳалардан бирмунча олдинда. Мазкур тармоқларда бозор талаблари жуда секинлик билан амалга оширилаяпти.

Маҳаллий бошқарув органларининг қишлоқ хўжалиги корхоналари ишлаб чиқариш ва молиявий фаолиятларига ноқонуний аралашиш ҳоллари давом этаяпти. Давлат эҳтиёжлари учун етиштирилаётган маҳсулотларга берилаётган аванс маблағларидан фойдаланишда хўжаликларнинг иқтисодий мустақиллиги етарли даражада эмас. Шунингдек, соҳада, айниқса, хомашёни қайта ишлашда тадбиркорлик ва кичик бизнесни ривожлантириш суст амалга оширилаяпти. Натижада сабзавот-мева ва полиз маҳсулотларининг 35-40 фоизи нобуд бўлиб, уни етиштирувчи хўжаликлар катта зарар кўрмоқда.

Конференция иштирокчилари қишлоқ хўжалигида ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, мавжуд муаммоларни ҳал этиш юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

Ўз мухбиримиз.

Кадрлар тайёрлаш миллий дастури – амалда

Танловга марҳамат!

"Устоз" республика жамғармаси 2003 йилда хорижий мамлакатларнинг етакчи ўқув марказларида қайта тайёрлаш, малака ошириш ва тажриба алмашиш дастурларида иштирок этиш учун грантга эга бўлиш бўйича навбатдаги — учинчи танловни эълон қилди.

Мамлакатни ривожлантиришнинг устувор, яъни геодезия, картография, ахборот технологиялари, коммуникация тармоқлари, маркетинг хизматлари ва менежмент, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш механизацияси, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, нозик кимёвий технология, газ ва нефтни қайта ишлаш технологияси, электр энергияси, қора ва рангли металлургия каби йўналишлар бўйича ихтисосга эга ўқитувчилар, аспирантлар ва докторантлар мазкур грант соҳиблари бўлиши мумкин.

Жамғарма дирекциясидан ЎзА мухбирига берилган хабарга кўра, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Устоз" республика жамғармаси фаолиятини таъминлаш тўғрисида"ги қарорини амалга ошириш доирасида ўтган давр мобайнида бу каби дастурлар иштирокчиларининг сони 300 нафарга етди. Мазкур ҳужжат таълим муассасалари профессор ва ўқитувчиларидан юқори малакали кадрларни тайёрлаш, уларнинг ривожланган демократик хорижий давлатлар ижобий таълим тажрибаларини ўрганишини қўллаб-қувватлаш, янги педагогик технологиялар билан таништириш, чет элларда малакасини ошириш мақсадида қабул қилинган.

Ўзбекистонда Кадрлар тайёрлаш миллий дастурининг амалга оширилиши давом этаётгани натижасида таълим соҳасида кўплаб ижобий ўзгаришлар содир бўлаётир. Бу борада албатта, педагогларнинг роли катта. Мана шунинг учун грантни қўлга киритиш талабгорлари пухта саралаш имтиҳонларидан ўтказилади.

Ҳужжатлар жорий йилнинг 31 декабригача қабул қилинади. Танлов эса келаси йилнинг 1 февралидан 20 мартигача бўлиб ўтади.

Э. ХОЛИҚОВ,
ЎзА мухбири.

Тарбия — таълимнинг асосий бўғини

Демократик қадриятларни қарор топтириш, мустақилликни мустаҳкамлаш ва сақлаш, мамлакатда тинчлик ва осойишталик, ҳудудий яхлитлик, хавфсизлик ва барқарорликни таъминлаш — бу вазифаларни ҳал этиш келгусида ҳозирги ёшларнинг зиммасига тушади. Шу сабабли ёш авлодни, биринчи навбатда унинг пешқадамлари — талабаларни ғоявий мустаҳкам, мустақиллик ғояларига содиқ қилиб тарбиялаш бугунги кунда бутун жамиятимиз учун энг муҳим ишдир. Тошкент Давлат техника университетида бошланган "Олий таълим тизимида кураторлик институти ва уни такомиллаштириш вазифалари" мавзуидаги республика илмий-назарий ва амалий конференцияси шу масалага бағишланди. У Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги томонидан ташкил этилди.

Конференцияда талабаларда ватанпарварлик, мамлакатимизда амалга оширилаётган ислоҳотлар мақсад ва вазифаларини аниқ англаш, миллий мустақиллик ва ижтимоий тараққиёт ғояларига садоқат, ростгўйлик, интизом каби сифатларни шакллантириш тарбиявий ишда устувор йўналиш бўлиши кераклиги тўғрисида гапирилди. Ўқитувчи-кураторлар фаолияти мураккаб ва масъулиятли иш, у одоб, ёшлар психологияси хусусиятларини билишни талаб этади. Унинг асоси ҳар бир ўқувчига алоҳида ёндашув, уларнинг қизиқишлари доирасини, яшаш шароитларини, шахсий қирралари ва ахлоқий сифатларини аниқлашдир.

Бу олий ўқув юртларида кураторлик мавзусига бағишланган биринчи республика конференциясидир. Унинг қатнашчилари қайд этганидек, мураббий барча тарбияланувчилар учун ахлоқий ўрнак бўлиши, ўз маданий ва касбий даражасини мунтазам ошириб бориши лозим.

А. ИВАНОВА,
ЎзА мухбири.

Журналистлар клуби

Намангандаги "Ҳамкор" мунозара клуби ўз сафида Фарғона водийсидаги учта вилоят оммавий ахборот воситалари ходимларини жамлаган. Клубда матбуот ривожи, журналистларнинг профессионал маҳоратини оширишга кўмаклашадиган ижодий учрашув ҳамда давра суҳбатлари ўтказилади.

Клубнинг навбатдаги мажлисида журналистлар вилоятда матбуотни демократлаштириш жараёнини муҳокама этиб, Президентимизнинг иккинчи чақириқ Олий Мажлиснинг тўққизинчи сессиясида сўзлаган нутқида белгилаб берилган тўртинчи устувор вазифа ҳақида ўз фикрларини билдирди.

Келгуси йилда ҳам туркум семинарлар ўтказиш режалаштирилган. Мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий ҳаётининг муҳим жиҳатлари оммавий ахборот воситалари фаолияти нуқтаи назаридан муҳокама этилади. Экология, демография, тадбиркорлик масалалари юзасидан ўтказиладиган мунозараларда таниқли сиёсатчи, олим, ёзувчи ва журналистлар иштирок этади.

Илҳом РАЗЗОҚОВ,
ЎзА мухбири.

Навоийлик зиёкорлар

Қишнинг қировли кунларида ҳаётимизни иссиқлик-энергиясиз тасаввур қилиб бўлмайди. Буни яхши ҳис этган Навоий иссиқлик-электр ишлаб чиқариш жамоаси, нафақат вилоятнинг, балки Самарқанд, Қарши ва Бухоро вилоятлари халқ хўжаликларидаги ишлаб чиқариш корхоналарига ҳам сифатли хизмат кўрсатмоқда. Айниқса, навоийлик зиёкорларнинг бундай беминнат хизматидан аҳоли мамнун. Тобора яқинлашиб келаётган Янги йил байрами арафасида эса нурчилар жамоасида иш қизғин паллага кирди. Сабаби, уларнинг зиммасида аҳолини узлуксиз электр энергия ва иссиқлик билан таъминлашдек улкан вазифа турибди.

СУРАТЛАРДА: *Навоий ИЭСнинг умумий кўриниши; марказий бош пульт навбатчиси Марҳабо Умурзоқова иш устида.*

С. ЗУФАРОВ (ЎзА) олган суратлар.

ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИ ПСИХОЛОГИЯСИ
у аслида қандай?

Алоҳида олинган ҳар бир тарихий давр, ижтимоий-иқтисодий тузум аҳоли психологиясида ўзига хос ва давр руҳига мос хусусиятларни шакллантириши аниқ. Шу маънода буюк истиқлолимиз, озод ва ҳур замонамиз бизга раво кўрган эркин фуқаролик жамияти ҳам ўзига хос хислат, фазилатларга эга бўлади. Мен бу жамият, унинг ривожланиш тамойиллари ҳақида фикрлар эканман, унинг таърифини жуда содда қилиб келтиргим, сўнгра эса унда яшайдиган инсонлар феъл-атворларини тасаввур қилгим келади.

Энг аввало, бу жамият — сизу бизнинг, ҳар биримизнинг жамиятимиз. У бизга эркин яшаш, мустақил фикрлаш, ўз хатти-ҳаракатларимиздан доимо манфаатдор бўлишга имкон берувчи жамиятдир. Бу жамият фарзандига меҳр бериб, меҳрли фарзанд тарбиялай оладиган оналар, аёлини муҳтарам билиб, унга ҳамиша мурувват қилувчи эркаклар, ота-онасини, кексаларини умрининг охирги дақиқаларигача мўътабар билгувчи фарзандлар, ходимида лидерлик қобилиятларининг намоён бўлишига ўзи имкон яратувчи раҳбарлар, қонунларни, жамият нормаларини муқаддас биладиганлар жамиятидир. Хўш, фуқаролик жамияти психологияси ўзи қандай?

Масалан, фарзанд дунёга келгач, ҳаётининг дастлабки даврларида (чақалоқлик даврлари) ўзини ўзгалардан айри билмайди. "Биз" психологияси билан яшайди. Гапира бошлагач, лексиконида "мен" сўзи пайдо бўлиши билан шахсий автономия бошланади. Масалан, қизалоқ онасига қараб, ўзининг аёллар тоифасига мансуб эканлигини, ўғил отасига қараб, ўзининг кучли жинс вакили эканлигини англай бошлайди. Бу жараён бир неча йиллар давом этиб, ўсмирликнинг дастлабки даврларида ана шу "менлик, ўзлик" нуқтаи назаридан ўзгаларга эътибор бериш кучаяди. Бунда у энди айнан ўзи билан тенгдош, фикрдош, манфаатдошлар жамиятини излаб қолади. Унинг шахс сифатидаги кейинги такомили ана шу жамоанинг, тенгдошлар гуруҳининг қанчалик унга яқинлиги, мақсад-маслаклар нуқтаи назаридан қабул қилишига боғлиқ бўлади.

Фуқаролик жамияти шаклланиши асосларида ҳам айни шу қонуниятга яқин нарса ётади. Ҳар бир фуқаро ўзини, миллий тилини, оиласини, ундаги қадриятлари, ўраб турган атроф муҳитни билгани сари уни қадрлай бошлайди. Шахсий манфаатдорликнинг ижтимоий манфаатдорлик билан уйғунлашуви ўзликнинг миллий ўзликка боғланиши тарзида кечади. Миллий ўзликни англаш, унга алоқадор қадриятларни билиш конкрет шарт-шароитларда — оилада, маҳаллада, боғчада, мактаб, коллежлицей, олий ўқув юрти ва меҳнат жамоаларида рўй беради. Лекин айни шу фуқаролик жамияти нормаларини эгаллаш, уларнинг ўз манфаатларига монанд эканлигини англатиш ўз-ўзидан кечмайди.

Кундалик ҳаётимизда, кўча-кўйда, оилада, маҳаллалардаги турли тадбирларда бир-биримиз билан мулоқот қилиш мобайнида билиб-билмай ёки атайлаб ён-атрофимиздагиларга маълумот берамиз, нимадир ўргатамиз, ўрганамиз, насиҳат қиламиз ва ҳоказо. Бу каби ташвиқотлар табиий бўлиб, у одамлар ўртасидаги муомаланинг муҳим қисмини ташкил этади. Шу тариқа, масалан, оилада мулозаматни, такаллуфни, меҳрибонликни, иш-юмушларни тўғри бажариш, инсоф-диёнат каби тушунчаларни, иш ёки ўқишда ёқтирмаган-ёқтирган турли тоифали одамлар билан муомалани, қисқаси — инсоний муомалага оид қадриятларни ўзлаштирамиз. Маҳалла-кўйда, тўй-ҳашамларда ўзни қандай тутиш, турли ёшли инсонлар билан ёшига, жинсига монанд гаплашиш малакаларини онг ва шууримизга сингдириб борамиз. Бир-биримизда, айниқса, болаларимиз, яқинларимизда, замондошларимизда у ёки бу сифатларни шакллантиришга йўналтирилган саъй-ҳаракатларимизнинг яна бир воситаси борки, унинг номини **тарғибот-ташвиқот** деб атаймиз. Одатда бу ишга **махсус** тарзда тайёрланамиз. Тарғибот-ташвиқот ишларини ташкил этиш учун турли маданият ва маърифат масканларида махсус шароит яратамиз.

Олимлар фикрича, кўплаб давлатлар демократия нималигини, унинг имтиёз ва имкониятларини англаганлари сари, тарғибот ва ташвиқот ишларига эътиборни кучайтирган экан. Америкалик олим Аронсоннинг фикрича, "Тарғиботлар даврида демократиянинг яшовчанлигини таъминловчи муҳим омиллардан бири — бу коммуникаторлар, яъни фикрларни бошқаларга етказувчилар бўлиб, улар электоратнинг маълумотлилиги ҳамда кўп нарсани билишини инобатга олиб, ўз ғояларини аниқ ва равон тилда, ҳаққўйлик шиори остида етказсаларгина, айтилган ҳар бир сўз, ғоя таъсирчан бўлади". Демак, эркин демократик жамиятда яшаш, фуқаролик нормаларини ўзлаштиришга ўрганиш мумкин экан. Бу ўринда бир томонда ўргатувчи, таъсир кўрсатувчи, тажрибали одамлар турса, иккинчи томонда ўрганувчи, таъсирланувчи, тажриба тўпловчи шахслар туради.

Адабиётларни ўрганиш шуни кўрсатадики, бу масалага қадим Юнонистонда ҳам катта эътибор берилган. Масалан, Аристотель ўзининг "Риторика" асарида устози Платоннинг ва софистларнинг таъсир кўрсатиш маҳорати хусусидаги фикрларини баён этган. Таъсир кўрсатиш, унинг ибораси билан айтганда, "Эътиқодни шакллантиришнинг асл мақсади — ўз нуқтаи назари ёки муносабатини аниқ билдира олишдир". Софистлар эътиқодни фақат у ёки бу турдаги маълумотларга эга бўлиш ва уни баён этиш орқали исботлаш билан боғласалар, Аристотель маълумотларга ёки билимга эга бўлиш билан эътиқодли бўлишнинг фарқини кўрсатиб, билимларга мантиқ ва ақл орқали ҳам эришиш мумкин, дейди. Лекин ҳар ким ҳам осонликча билимларга эга бўла олмайди. Шундайлар борки, уларга бирор нарсани уқтириш ёки етказиш учун, тингловчилар тўғри хулосаларга келишлари учун, албатта, уларнинг эътиқодига таъсир кўрсатиш лозим.

Биз бу ўринда нима учун таъсир кўрсатиш, эътиқод ва билимлилик масаласини тарғибот-ташвиқот билан боғлаётганлигимизга яна бир изоҳ бермоқчимиз. Эркин фуқаро ўз фикрига, ўз нуқтаи назарига эга бўлиб, улар ёрдамида ўзи учун ҳам, ўзгалар учун ҳам манфаатли солиҳ амаллар қила олиши керак. Лекин бунинг учун унга билим, ўзи тушунган, англаган маълумотлар мажмуи зарур. Бу табиий ёки махсус тарғибот-ташвиқот орқали амалга оширилади. Шунинг учун ҳам файласуф ташвиқот ёки тарғибот орқали ўзгаларга билим етказиш билан эътиқодни шакллантириш осон иш эмаслигини уқтирган. Зеро, кўпгина билимларга, маълумотларга эга бўлган киши уларни соғлом эътиқод тарбияси йўлида самарали ишлата олмаслиги мумкин. Ёки туғма, гапга чечан, эҳтиросли шахс нодон бўлиши ва бу чечанлик одамлар билан муомалада, уларни бирор ҳаракатларга даъват этишда фойдадан кўра зарар ҳам етказиб қўйиши мумкин. Римлик адвокат Цицерондан "Сўз ила таъсир кўрсатиш зиён келтириб қўймасмикин?" деб сўрашганда, у шундай жавоб берган экан: "Донишмандлик нотиқликсиз бўлса, у давлатга (яъни, ***жамиятга ҳам*** — таъкидлов бизники) кам фойда келтиради, лекин нотиқлик донишмандликсиз бўлса, кўпроқ зиён етказса етказадики, ҳеч қачон фойда келтирмайди".

Биз бу билан нима демоқчимиз? Одам жуда ақлли бўлиши, кўп билимга эга бўлиши мумкин. Унга Оллоҳдан билган нарсасини чиройли нотиқлик билан етказиш санъати берилмаган бўлса ҳам ундан жамиятга маълум маънода наф тегаверади, чунки у ҳеч бўлмаганда ўз ижодхонасида ижод қилар, фарзандини солиҳ амалларга ўргатар, дўстлар даврасида яхши, ўринли, маънили гапларни қўллаб-қувватлаб турар. Бундан ўзгалар азият чекмайди. Лекин одам сўзга чечан ва яхши нотиқ бўла туриб, илми саёз, нодон бўлса, ундан жамиятга зиён тегади. Бунга ҳаётда мисоллар кўп. Масалан, Ғарбда ўз вақтида шов-шувга сабаб бўлган мунизм оқимининг тарафдорлари одамлардаги арзимаган нарсаларга ҳам шайдо бўлиб, чиройли чақириқларга маҳлиё бўлишга мойилликларини инобатга олиб, айрим тоифали одамларнинг, айниқса, ҳали онги тўла шаклланмаган ёшларнинг ҳамда аёлларнинг соддалиги, ишонувчанлигига таяниб, махсус нотиқлик мактабидан ўтган тарафдорлари билан минглаб ёшларни ақидапарастликка, ўзлари мансуб бўлган секталарга аъзо бўлишга чорлаганлар. Ёки диний ақидапарастлар, ваҳҳобизм тарафдорларининг жамият тараққиётига зид ғояларни тарғиб этишлари ҳам "донишмандликсиз амалга оширилаётган воизлик"дан бошқа нарса эмас.

Шундай қилиб, инсоният тараққиёти, жамият ривожи маълум нормалар, ахлоқий тамойиллар заминида ривож топади. Инсон ва жамият ўзи учун норма деб эътироф этган барча ахлоқий тамойиллар энг аввало ҳар бир фуқаронинг эмин-эркин яшаши, ижод қилиши, ўз меҳнатидан самара олиб яшашини таъминлайди. Демак, алоҳида шахс шу жамият аъзоси экан, фақатгина ўзини ўйламай, ўзгаларни ҳам, уларнинг истак-тилакларини инобатга олиб яшаши шарт экан. Қолаверса, ўз вақтида Кант уқтирганидай, *ўзингга тиламаган нарсани ўзгаларга ҳам тиламаслик, аксинча, сенга нисбатан хайрихоҳ бўлишларини хоҳласанг, сен ҳам уларга самимий муносабатда бўлишинг лозимлиги* ғояси демократик, фуқаролик жамиятидаги инсоний муносабатларнинг тамал тошларидандир.

Фуқаролик жамиятида энг аввало одамийлик хислатлари устувор бўлади. Ҳикматларнинг бирида шундай дейилган: "Иззат тиласанг иффатли бўл, улуғлик тиласанг мулойим бўл, зафар тиласанг адолат йўлини тут, қадр тиласанг ростгўй бўл, нажот тиласанг сабр қил, илм ўрганмоқчи бўлсанг жидду жаҳд қил". Бу улуғ фазилатлар инсондан энг аввало маърифатли, эътиқодли ва собит иймонли бўлишни талаб қилади. Яъни, эркин жамият аъзолари энг аввало маърифатли, маънавиятли, собит эътиқодли, жамият нормаларига нисбатан чуқур ҳурматли инсонлар бўлиши шарт. Шунинг учун ҳам эркин фуқаролар жамияти ўз аҳли учун хатти-ҳаракат тамойилларини, масалан, қонунлар, Қомусий нормалар, шариат нормаларини ишлаб чиқади, уларнинг амалдаги назоратини ўша жамиятнинг ўзи назорат қилади.

Яна шуни эътироф этиш жоизки, қонунчилик ва адолат устувор бўлган жамиятда амалдаги қонунларнинг мукаммал ва пухта бўлиши, уларнинг ўзгарувчан вазиятларга нисбатан бардошлилиги катта аҳамият касб этиб, бу фуқаролик тарбияси учун жуда қулайдир. Чунки бир авлод манфаатига тўғри келган қонун ва нормалар кейинги авлод томонидан автоматик тарзда ҳам қабул қилиниши мумкин. Демак, сиёсий тизимнинг легитим ва барқарор бўлиши, қонунларимизнинг мукаммаллиги фуқаролик жамиятини шакллантиришдаги муҳим маънавий ҳамда қонуний омилдир.

Шу ўринда фуқаролик жамияти қуришнинг дастлабки сиёсий институти ролини ўйнайдиган **оила** хусусида қисқача фикр. Чунки оилада жамиятга хос бўлган типик хусусиятлар ва вазиятлар ўз инъикосини топади. Оилада ҳар бир болага қадриятлар тизими — нима яхши-ю нима ёмонлиги, қайси хатти-ҳаракат маъқул, қайсиниси номаъқул, қайси фикр маънилию, қайси бири бемаъни эканлиги тўғрисидаги дастлабки тасаввурлар ота-она, яқин қариндош уруғ, қўни-қўшни орқали сингдирилади. Бундан ташқари, айнан оилада ҳокимият ва обрўлилик — авторитет тўғрисидаги, сиёсий онгга алоқадор бўлган, сиёсий маданият ва хулқни ифодаловчи тасаввурлар ҳам куртак топади. Бир қарашда оддий туюлган эр ва хотиннинг никоҳга бўлган муносабати, уни қадрлаши бола илк ёшликдан оилани, оиладаги бурч ва масъулиятнинг моҳиятини теран тушуниб боришига имкон беради. Бундан ташқари, умумхалқ референдумлари, сайловлар, сайловолди жараёнларига муносабат, бунда ота-онанинг фаол ва онгли иштироки фарзанди учун ўзига хос сиёсий мактабдир. Шуни тушунган ота ёки она сиёсий тадбирларда фарзанди билан байрамона кайфиятда иштирок этишининг ўзи илк ёшликдан мурғак қалбда шу жамият ва ундаги сиёсий ҳаётнинг тенг ҳуқуқли иштирокчиси бўлиши мумкинлиги ҳиссини тарбиялайди. У интиқлик билан катта бўлишни, шундай қутлуғ тадбирларда иштирок этишни кутади. Ёки бўлмаса, баъзи оилаларда токчаларнинг юқори қисмига авайлаб олиб қўйилган Қуръони-Карим китобини кўрамиз. Бу яхши, албатта. Муқаддас Ислом динимизнинг қадрият сифатида эъзозланиши, шариатимиз қоидаларига бўйсуниш жоизлиги, уларни авлоддан авлодга етказиш каби тушунчаларнинг оила аъзоларида пайдо бўлишида бу нарса ижобий роль ўйнайди. Ҳоҳлардикки, айни шундай тарзда Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси ҳам ҳар бир оилада, китоб жавонларининг тўрида сақланса, вақти-вақти билан болалар кўз ўнгида ота-оналар уни мутолаа қилиб, маъносини тушунтириб боришса, жамиятимиздаги қонунларга ҳурмат ёшлар онгига илк ёшликдан сингдирилган бўларди. Қисқаси, оила жамиятдаги барча ижтимоий-сиёсий, иқтисодий ҳамда маънавий ислоҳотларнинг маъно-моҳияти, фуқаро учун аҳамиятини оила аъзолари онгига бевосита сингдирадиган муқаддас даргоҳдир.

Инсон туғилибдики, оила муҳитига тушганлиги, унинг иссиқ бир маскан эканлигини ҳис қилгани каби, у орқали жамиятнинг ижтимоий ва сиёсий ҳаётини ҳам бир табиий ҳолдай ҳис қилиши лозим. Зеро, фуқаролик жамиятида инсон мамлакатнинг сиёсий ҳаётида атайлаб, сунъий тарзда қатнашиш истагини билдирмайди, у шу жамият ҳаётида фаол яшаб, ҳар бир ҳаракати, жамият тараққиёти ва оиласи манфаатларини кўзлаб, онгли тарзда ўзи мустақил сиёсат қилади, яъни, у шу сиёсий ва ижтимоий ҳаётда, қонунлар билан кафолатланган ҳаётда эркин яшайди.

Жамиятнинг манфаатлари кенг қамровли бўлиб, у ҳар бир фуқаронинг турфа қизиқишлари, эҳтиёжларидан келиб чиқади. Бу ҳолат унинг ҳақ-ҳуқуқлари кўплигини келтириб чиқаради. Буни биз бугунги кунда битта мисолда яққол кўриб турибмиз. Маҳаллаларга эътибор кучайиб, ўз-ўзини бошқарувчи ташкилот сифатида ҳақ-ҳуқуқлари ортиб борган сари, "ҳамма иш маҳаллага юкланиб қолди-да", "маҳалланинг иши кўп экан-да" каби сўзларни эшитадиган бўлиб қолдик. Сабаби — жамият манфаатлари билан ҳар бир алоҳида олинган фуқаролар ва улар оиласи манфаатлари кесишган жой — бу маҳалладир. Унда ўша қизиқиш ва эҳтиёжлардан тортиб, ҳар бир оиланинг моддий ва маънавий эҳтиёжлари уйғунлашади. Шу боис ҳам барча муаммо ва уларнинг ечимлари калити маҳалладан изланади. Президентимизнинг маҳалла — ҳақиқий демократия дарсхонасидир, деган пурҳикмат ибораларининг асл маъноси ҳам шунда. Ўзини ўзи бошқришнинг миллий модели бўлган маҳалла халқимизнинг азалий удумлари, урф-одатлари, демократик анъаналари, оилани мустаҳкамлаш борасидаги ўлмас қадриятлари билан эркин фуқаро тарбиясида муҳим роль ўйнайди.

Демак, Ўзбекистон шароитида фуқаролар бу — маҳалла аҳолисидир. Улардан иборат жамиятни шакллантириш ва ривожлантиришнинг тамал тошида энг аввало **одиллик** ётиши лозимлиги фикри биз учун айни ҳақиқат. Зеро, одиллик ва ҳақиқат йўқ ерда виждон, имон ва эътиқод сўнади. Шу маънода фуқаролик онги, соғлом эътиқод ва маърифат тарбиясида оила билан бир қаторда маҳалланинг ҳам ўз ўрни ва нуфузи бор.

Халқимиз учун фуқаролик жамияти қуриш қанчалик шарафли ва масъулиятли иш бўлса, унга мос инсонларни тарбиялаш иши янада муҳим ва мураккабдир. Лекин бу жамиятда яшайдиганлар ҳам, уни қурадиганлар ҳам оддий инсонлар, ҳар биримиз бўлганимиз учун ҳам биз бугунги жамият аъзосининг маънавий қиёфаси, дунёқараши, эътиқодлилиги ва ундан келиб чиқадиган ахлоқий фазилатларига эътиборни қаратдик. Зеро, Олий Мажлиснинг иккинчи чақириқ IX сессиясида Юртбошимиз таъкидлаганидек, "Чинакам инсоний фазилатларга эга бўлган ёки эга бўлишга интилган одам демократия неъматларининг оддий истеъмолчиси эмас, балки уларнинг фаол яратувчиси ва ҳимоячисига айланади". Ислоҳотларнинг самараси ва улардан ҳар биримиз оладиган манфаатлар ушбу сўзларнинг моҳиятини нафақат тушуниш, балки уларга онгли фаолиятимизда амал қилишимизга боғлиқдир.

Васила КАРИМОВА,
республика "Оила" илмий-амалий маркази директори, психология фанлари доктори, профессор.

Умид ниҳоллари

Уларни бугун ҳамма танийди.

Уларга бугун ҳамманинг ҳаваси келади.

Улар ўз тенгдошларига намуна бўла оладиган ёшлар, етакчилар. Боиси улар мустақиллик фарзандлари. Улар бу кун магистрант-талабалар ўртасида республикамизда илк бор ўтказилган танлов ғолиби — Президент стипендиатлари бўлишди.

Конституциямизнинг ўн йиллиги байрами арафасида Фан ва технологиялар марказида магистрант-талабаларга Президент Давлат стипендиатлари ғолиблик дипломларини топшириш маросими бўлиб ўтди. Бу кун ёшлар учун ҳақиқий байрамга айланди. Ахир улар бир неча босқич имтиҳон, танловлардан ўтган магистрантлар орасидаги илк Президент стипендиатларидир.

Мамлакатимиз фани равнақи

ёшларимиз салоҳиятига боғлиқ

— Мазкур танловда иштирок этиш учун мамлакатимизнинг барча олий ўқув юртлари магистратураларида таҳсил олаётган ҳамда биринчи курсни «аъло» баҳоларга тугаллаган 91 нафар магистрант-талабанинг ҳужжатлари даъвогарлар сифатида қабул қилинди, — дейди ушбу танловни ташкил этиш ва ўтказиш бўйича масъул, Фан ва технологиялар марказининг Илмий кадрларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш бўлими бошлиғи Марвар ТОШПЎЛАТОВ. — Ушбу ҳужжатлар Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 25 мартдаги «Ўзбекистон ўқувчи ёшларини тақдирлаш ва моддий рағбатлантириш тўғрисида»ги Қарори асосида тасдиқланган «Талабалар учун Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат стипендиялари тўғрисида Низом ва уларни тайинлаш тартиби»да кўзда тутилган талабларга мувофиқ 11 та йўналиш бўйича кўриб чиқилди.

Танлов ғолибларидан бири — Рустам АБДИРИМОВ.

— Рустам, сиз Тошкент давлат техника университетида «Нефть ва газ иши» йўналиши бўйича таҳсил оласиз. Танловда эса «Педагогика-психология» йўналиши бўйича ғолиб бўлдингиз. Бунда қандай боғлиқлик бор?

— Сабаби, фанда муҳандислик педагогикаси деган тушунча бор. Муҳандис (инженер) нафақат маълум бир касб эгаси, балки ижодкор ва бунёдкордир. У халқ хўжалиги учун зарур янгилик яратишда ўзига хос психологик жараёнларни бошидан кечиради. Шу маънода магистрлик диссертация ишимда асосий эътиборни талабанинг ижодий фикрлашини ривожлантиришда муҳандислик психологиясининг истиқболларига қаратдим.

«Иқтисодиёт» йўналиши бўйича Давлат стипендиати Алишер ШОУМАРОВ:

— Илмий ишимда бош мақсад Ўзбекистон агросаноат мажмуасини такомиллаштириш йўлларини тадқиқ этишдан иборат. Бунда замонавий янги технологиялардан фойдаланиш самарадорлигини очиб бериш ғоят муҳимдир. Қолаверса, қишлоқ хўжалигида компьютердан фойдаланиш истиқболини белгилаш ҳам фойдадан холи эмас. Шу ниятда яқинда АҚШнинг Мэриленд университетида масофавий таълим курси бўйича ўқиб қайтдим. Гап шундаки, бу университет Тошкент давлат аграр университети ҳамда Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги билан ҳамкорликда умумий қиймати 700 минг АҚШ долларига тенг лойиҳа устида иш олиб боряпти. Мақсад — Ўзбекистондаги қишлоқ хўжалигига алоқадор олий ўқув юртларида масофавий таълимни йўлга қўйишдан иборат. Бу ўз навбатида «Интернет»дан аграр соҳага тегишли бўлган янги маълумотларни олишда ёрдам беради, унинг ривожига ҳисса қўшади, деб ўйлайман.

— Мансурбек, илмий ишингизни ўзингиз қизиқиб олдингизми ёки ...

— Ўзим қизиқиб танлаганман, — дейди ***«Техника ва информатика» йўналиши бўйича Давлат стипендиати Мансурбек ЁҚУБОВ.*** — Магистрлик диссертациям мавзуи: «Қамчиқ» довони орқали Фарғона водийси қуруқ юкларини терминал ташишнинг ташкил этилишини тадқиқ этиш» деб номланади. Бунда мавжуд имкониятлардан фойдаланиб автотранспортда юк ташишнинг самарали йўлларини тадқиқ этишдан иборат. Хабарингиз бор, бугунги кунда бу довон орқали нефть маҳсулотларини ташиш йўлга қўйилган. Аммо тан олиш керакки, бизда халқаро юк ташиш унчалик ривожланмаган. Ваҳоланки, бугун нафақат ўзимизнинг, балки хорижликларнинг ҳам юкини ташиб бериш масаласини ўйлашимиз керак. Бу давлатга қанчалик иқтисодий наф келтиришини тасаввур қилиш қийин эмас. Бошқача айтганда, Фарғона водийси билан бошқа ҳудуд оралиғида ягона транспорт ҳаракатини таъминлаш, уларни бир-бири билан боғлаш бугунги куннинг долзарб вазифасидир. Шу мақсадда доцент Солижон Алиқориев раҳбарлигида халқаро юкларни ташишни ташкил этиш юзасидан электрон версия дарслигини яратяпмиз.

— Менинг илмий ишим биотехнология соҳасига бағишланган, — дейди ***«Физика-математика ва кимё-биология» йўналиши бўйича Давлат стипендиати Эмине САЙДАМЕТОВА.*** — Маълумки, «В-12» витамини одам организми учун муҳим дармон дорилардан бири. Мамлакатимиз мустақилликка эришгач, витаминларни ўзимизда ишлаб чиқариш корхоналарини яратиш долзарб масалага айланди. Шунинг учун илмий ишимни шу соҳани тадқиқ этишга қаратдим. Уларнинг ўзимизда ишлаб чиқарилишини йўлга қўйсак, таннархи ҳам анча арзонлашади. Лабораторияларда бу борада тадқиқотлар олиб боряпман. Бу ишда менга илмий раҳбарларим профессор С.Долимова ва биология фанлари номзоди М.Шокирзяновалар ёрдам беришяпти.

— Исломжон, «Тиббиёт, доришунослик ва жисмоний тарбия» йўналиши бўйича Давлат стипендиати бўлишингизда илмий ишингиз қандай роль ўйнайди?

— Илмий ишимдан кўзланган мақсад тирик организмларда морфологик ўзгарувчанликни аниқлашдан иборат, — дейди ***Ислом ЗОКИРОВ.*** — Мен профессор Мадаминжон Аҳмедов раҳбарлигида: «Ўзбекистонда энг кам ўрганилган ляхнида ширараларининг биологияси, экологияси, морфологик ўзгарувчанлик хусусиятларини ўрганиш» мавзуида илмий иш олиб боряпман Шуни айтиш жоизки, бу йўналишда ҳали бирон бир назарий ечим ишлаб чиқилмаган, ўқув адабиётлари эса деярли йўқ. Мақсадим мамлакатимиз ҳудудидаги ҳайвонот дунёси эволюцияси ва экологиясини изоҳлаб бериш орқали фундаментал натижаларни қўлга киритишдир.

— Домла, мутахассис сифатида шогирдингиз — Нигорахоннинг дастлабки илмий ишини қандай баҳолаган бўлардингиз?

— Бугунги кун ёшлари аждодларининг бой илмий меросига жуда ташна, — дейди Тошкент Ислом университети Исломшунослик илмий-тадқиқот маркази директори, филология фанлари доктори Зоҳиджон Исломов. — Манбашунослик эса фаннинг бошқа қирралари қатори игна билан қудуқ қазишдек гап. Ҳозирда ***«Ижтимоий-гуманитар» йўналиши бўйича Давлат стипендиати Нигора СУЛАЙМОНОВА*** «Маҳмуд аз-Замахшарий асарларининг манбашунослиги» мавзуида магистрлик диссертацияси устида иш олиб боряпти. Яқингача Замахшарийнинг 30 та асари бор, дейиларди. Кейинроқ эса бу кўрсаткич 50 тага чиқди. Шуни фахр билан айтиш жоизки, магистрант кейинги даврда нашр этилган, топилган, изланган тадқиқот ва манбалар билан танишиб, буюк аждодимиз 65 та асар ёзганлигини аниқлади. Тўғри, бу асарларнинг барчаси бизгача сақланиб, етиб келган эмас. Бунунги кунда уларнинг 40 дан зиёди бизга маълум. Нигорахон жаҳон маданияти ривожига муносиб ҳисса қўшган аждодларимиздан бирининг бой илмий меросини ўрганиб, асарларини рўёбга чиқариш, қўлёзмаларини аниқлаш ва уларни таснифлаш ишлари билан шуғулланмоқда. Бундан ташқари хорижий давлатларнинг каталогларини ўрганиб, тадқиқотларига оид бўлган масалаларга ойдинлик киритмоқда. Бакалавриатурадаги диплом ишини магистратурада давом эттиряпти.

— Отабек, диссертация ишингиз нима сабабдан айнан халқаро терроризм ҳақида?

— Сир эмаски, ҳозирда халқаро терроризм бутун тинчликпарвар инсониятни ларзага солиб турган ўткир муаммо, — дейди ***«Ҳуқуқ ва халқаро муносабатлар» йўналиши бўйича Давлат стипендиати Отабек ҲАСАНОВ.*** — Бу йил май ойида талабалар орасида ўтказилган БМТнинг Хавфсизлик саммитида АҚШ делегацияси сафида қатнашдим. Унда 2001 йил 11 сентябрь воқеаларидан кейин Хавфсизлик кенгашининг 1378-рақамли терроризмга оид резолюцияси муҳокама қилинди. Саммитда иштирок этгач, халқаро терроризмга қарши халқаро ҳамкорлик керак, деган хулосага келдим. Дунё жамоатчилиги террорчиларнинг пайини қирқиш, кундалик ҳаётда хавф-хатар, таҳдидлардан қутулиш чора-тадбирларини изламоқда. Барча давлатлар, энг аввало, инсонпарварлик тамойилидан келиб чиқиб фикр билдиряпти. «Халқаро терроризм ва унга қарши курашда фойдаланиладиган халқаро ҳуқуқ асослари» мавзуидаги ишим эзгуликка, бунёдкорликка хизмат қилишга қаратилган. Бугунги кунда халқаро терроризмга қарши халқаро ҳуқуқ масалалари ўрганилмаган. Насиб этса, магистратурадаги мавзуимни номзодлик ишида давом эттириш ниятим бор.

— Ҳозир Ўзбекистонда ғалла етиштириш масаласи долзарб аҳамият касб этмоқда, — дейди ***«Қишлоқ хўжалиги ва ирригация» йўналиши бўйича Давлат стипендиати Руслан ГИЛИМШИН.*** — «In vitro культурасида соянинг турли навларини яратиш» мавзуидаги магистрлик диссертация ишимда асосий эътиборни экин ҳосилдорлигини оширишга қаратдим. Соя ўсимлигидан экологик тоза маҳсулот етиштириш технологиясини тадқиқ қиляпман. Унинг уруғидан ҳужайраларни ажратиб, ундан лаборатория шароитида янги, генетик жиҳатдан ўзгарган ўсимлик ўстиришга эришдик. Келаси йил баҳоридан бошлаб уни далага экамиз. Бу янги технология бўлиб ўсимликлар касалликларига, ҳашаротларга, қурғоқчиликка чидамли ва экологик тоза маҳсулот етиштириш имконини беради. Чунки унда минерал ўғитлар, пестицидлар ишлатилмайди. Мақсадимиз — баракали ҳосил кўтариш. Биз Ўзбекистонда соя бўйича биринчи маротаба бундай ишни амалга оширмоқдамиз.

«Маданият ва санъат» йўналиши бўйича Давлат стипендиати Сайёра МАВЛОНОВА:

— Биласизми, пойтахтимиздаги Глиэр номидаги Республика мусиқа мактабида таҳсил олаётган пайтимданоқ болалар фольклорига жуда қизиқардим. Шу боис магистратурада «Ўзбек халқ ижодиётида болалар фольклори» мавзуида тадқиқот олиб боряпман. Мусиқа жанрида болалар фольклори етакчилик қилади. Унда ҳар хил мусиқадаги ритм шаклларини очиб бермоқчиман. Кейинчалик бу ишни аспирантурада давом эттириб, мақомлар билан таққосламоқчиман.

— Шу куни тадбирда 10 нафар магистрантдан бири иштирок эта олмади, — дейди **М.ТОШПЎЛАТОВ.** — Бу ***«Чет тиллари» йўналиши бўйича Давлат стипендиати*** — Самарқанд давлат чет тиллари институти магистранти Комила Раҳимовадир. Шуни фахр билан таъкидлаш жоизки, Комила Англиянинг Манчестер университети томонидан ҳар йили эълон қилинадиган грантнинг ғолиби бўлди. Ҳозир магистратуранинг иккинчи босқичини ушбу нуфузли университетда давом эттирмоқда. Дарҳақиқат, Комила МДҲ давлатлари орасида ягона магистрант сифатида ушбу танлов ғолиби бўлганлиги алоҳида аҳамиятга эга.

Танловда жами 11 йўналиш бўйича стипендиатлар аниқланиши керак бўлса-да, афсуски, сўнгги йўналиш — журналистика бўйича стипендиат аниқланмади. Журналистика бўйича мутасадди олий ўқув юртлари раҳбарияти бу масалага жиддий ёндашмадилар. Сир эмаски, у бошқа соҳалар каби долзарб ҳисобланади. Дарҳақиқат, ҳукуматимиз бу соҳада амалга ошираётган ислоҳотлар замирида, энг аввало, олий маълумотли ва олий малакали илмий кадрларга таянади. Истиқболда биз бунга алоҳида эътибор қаратишимиз лозим.

Буюк аждодимиз Маҳмуд аз-Замахшарийнинг «Ахлоқул аз-Захар» асарида: «Эй, инсон фарзанди, сен кўкрагингга уриб, мен фалончи аждодларнинг авлодиман, деб мақтанасан. Лекин ўзинг ўшаларга муносиб бўлиш учун қандай хизмат қилдинг? Нималарни амалга оширдинг?» деб ёзган эди. Бизнингча, бугунги кунда Президент Давлат стипендиати бўлган магистрант-талабалар қомусий алломамизнинг авлодлар олдига қўйган бундай саволларга ўзига хос тарзда жавоб қайтармоқдалар.

Умида ФАЙЗИЕВА,
Оқил АБДУАЗИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбирлари.

HUMAN RIGHTS CENTRE UNIVERSITY OF ESSEX

OSI / Chevening / University of Essex Scholarships in Human Rights 2003/2004

Armenia, Azerbaijan, Kazakhstan, Mongolia, Tajikistan, Turkey, Turkmenistan, and Uzbekistan

What does the programme offer?

The OSI / Chevening / University of Essex Scholarships in Human Rights is a scholarship programme which will enable suitably qualified students from Armenia, Azerbaijan, Kazakhstan, Mongolia, Tajikistan, Turkey, Turkmenistan, and Uzbekistan, to pursue taught postgraduate programmes within the Human Rights Centre at the University of Essex. The two programmes offered are the MA in the Theory and Practice of Human Rights and the LLM in International Human Rights Law

Each award will provide for payment of academic tuition fees, examination fees, amonthly stipend for living expenses sufficient for a single student, and other agreed allowances including one return economy airfare.

Who is eligible to apply?

Applicants should:

A. be nationals of and normally resident in one of the selected countries at the time of applying for the award, and are expected to return to their home countries; applicants who are temporarily out of the country at the time of application (for a total period of less than 3 consecutive months) may be treated as being resident;

B. already hold (or expect to hold by the time of taking up the award) a **relevant** first degree with good grades;

C. have passed a IELTS test at an appropriate level (7) by the time of taking up an award;

D. normally not have already spent a full academic year or more studying in a university outside Mongolia, Central and Eastern Europe and the former Soviet Union;

E. normally have relevant practical experience.

Completed applications should be sent (together with one photocopy) to your National Foundation Coordinator. The application **deadline is 27 January 2003**. You must **NOT** send the completed application form direct to the University and you must **NOT** send it by e-mail. Any applications sent direct to the University of Essex **will not be considered.**

How can I find out more about the University of Essex and the Human Rights Centre?

- Visit the University's Home Page: **http://www.essex.ac.uk**
- Visit the Human Rights Centre Home Page: ***http://www2.essex.ac.uk/human_rights_centre/***

Who should I contact if I have any questions?

Open Society Institute Assistance Foundation - Uzbekistan
Zarbog 31 street, (formerly Roza Luxemburg), , 700031, Tashkent, Uzbekistan.
Tel: (99871) 1205408, 1205409, 1205410, 1205411, 1205412, 1205413, 1205010, 1205011
Fax: (99871) 1206854.
Contact person:
Khilola Rakhimberdieva — Scholarships Program Coordinator OSI-Uzbekistan,
khilola@osi.uz

6561/2409

Ташкилот ва корхоналар диққатига!

ДАВЛАТ АРХИТЕКТУРА ВА ҚУРИЛИШ ҚЎМИТАСИ ПУДРАТ САВДОЛАРИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ (ТЕНДЕР) БЎЙИЧА РЕСПУБЛИКА БОШҚАРМАСИНИНГ

НАМАНГАН ВИЛОЯТИ ФИЛИАЛИ

қуйидаги иншоотга танлов савдоси (тендер) ўтказилишини эълон қилади:

Наманган шаҳри, Оромгоҳ кўчасидаги, 1-махсус касб-ҳунар техника билим юртини 450/50 ўқувчи ўринли касб-ҳунар коллежига қайта тиклаш.

Қурилиш муддати — 365 кун.

БУЮРТМАЧИ: Наманган вилояти ҳокимлигининг капитал қурилиш бошқармаси.

МАНЗИЛИ: Наманган шаҳри, Амир Темур кўчаси, 105-уй. Телефонлар: 6-22-60, 3-77-06.

Қурилиш ишлари давлат инвестиция маблағлари ҳисобидан молиялаштирилади.

Ташкилот ва корхоналар қуйидаги шартларга: етарли касбий ва техникавий малакага, молиявий имкониятларга ва материаллар захирасига, ишчи кучи ресурсларига, шартнома тузишга лаёқатли юридик ҳуқуққа эга, тажрибали ва ишончли бўлишлари шарт.

Савдода қатнашиш ва тендер ҳужжатларига эга бўлиш учун сўровнома билан савдо ташкилотчиси — пудрат савдоларини ташкил этиш (тендерлар) бўйича республика бошқармасининг Наманган вилояти филиалига қуйидаги манзилга: **Наманган шаҳри, А.Навоий кўчаси, 36-уй (Матбуот уйи, 4-қават) иш кунлари соат 10.00дан 17.00гача мурожаат қилиш мумкин. Тел./факс: (8-36922) 6-14-50, 6-47-91.**

E-Mail:-namtender@uzpak.uz

Бир тўплам тендер ҳужжатларининг нархи — 50 000 сўм.

Таклифлар (оферталар) савдо ташкилотчиси томонидан юқоридаги манзилда қабул қилинади. Таклифлар (оферталар) савдо ташкилотчисига тақдим этиш охирги муддати — оферталар очилиш куни ва соати.

Таклифлар очилиши эълон матбуотда чоп этилгандан бошлаб, 30 кундан кейин қуйидаги манзилда ўтказилади: Наманган шаҳри, А.Навоий кўчаси, 36-уй (Матбуот уйи, 3-қават).

5619/2522

Муаллимнинг уч қизалоғи

Ғаллаорол туманидаги 17-ўрта мактаб ўқитувчиси Абдураҳмон Холиқуловлар оиласи янги йилни қўшалоқ байрам сифатида нишонлайдиган бўлишди. Гап шундаки, Абдураҳмоннинг турмуш ўртоғи Шокира янги асрнинг учинчи йилини кутиб олиш арафасида хонадондагиларига бир йўла 3 нафар қиз ҳадя қилди.

Айни пайтда она ва қизалоқлар ғаллаороллик шифокорларнинг доимий назорати ва ғамхўрлигида ўзларини яхши ҳис этишмоқда.

Ўз мухбиримиз.

Китоблар оламида

Ислом ҳуқуқшунослиги — тадқиқот мавзуси

Фан ва маданиятнинг турли соҳалари бўйича буюк тадқиқотлар яратган улуғ аждодларимиз ислом илмларида ҳам пешқадамлик қилганлар, улар яратган илмий асарлар ислом таълимоти, ҳуқуқшунослиги ривожига улкан ҳисса қўшган. Жумладан, ислом ҳуқуқшунослиги тарихий саҳифаларининг аксарият қисми буюк алломаларимиз ва фақиҳларимиз номи билан боғлиқ. Зеро, ислом илмлари орасида фиқҳ-ислом ҳуқуқшунослиги алоҳида муҳим аҳамият касб этади.

Шунинг учун Тошент ислом университетида бу соҳада илмий тадқиқотлар олиб бориш, талабаларга чуқур билим бериш мақсадида «Ислом ҳуқуқи» кафедраси ташкил этилган. Унга таниқли олим, юридик фанлари номзоди Абдулҳаким Шаръий Жўзжоний раҳбарлик қилади. Бир неча йиллик изланишлар натижасида Абдулҳаким Шаръий Жўзжонийнинг «Ислом ҳуқуқшунослиги, Ҳанафий мазҳаби ва Ўрта Осиё фақиҳлари» номли илк йирик илмий асари юзага келди.

Яқинда Тошкент ислом университетида мазкур китобнинг тақдимот маросими бўлиб ўтди. Унда шарқшунослар, филологлар, исломшунослар билан бир қаторда ҳуқуқшунос олимлар ҳам иштирок этиб, асарга юксак баҳо беришди.

Дарҳақиқат, асар ислом ҳуқуқшунослиги бўйича ўзбек тилидаги биринчи ўқув қўлланмаси ҳисобланади. Китоб уч қисмдан иборат бўлиб, унда ислом ҳуқуқшослигига оид муҳим масалаларнинг илмий ва назарий жиҳатлари очиб берилган.

«Ислом ҳуқуқшунослигининг асослари ва мазҳаблари» деб номланган биринчи қисмнинг уч бобида Ислом динининг тарқалиши, фиқҳ илмининг келиб чиқиши, шариат тушунчаси ва категориялари, ҳақ (ҳуқуқ) ва ижтиҳод атамалари, ислом ҳуқуқининг асосий манбалари ва уларни ўрганиш услублари, суннийлик ва шиалик оқимларининг келиб чиқиши, ривожланиш жараёни ҳамда уларга тегишли асосий мазҳаблар муфассал ёритилган.

Китобнинг иккинчи қисмида Имоми Аъзам Абу Ҳанифанинг ҳаёти, фаолияти, у яшаган ижтимоий муҳит ифодаланган. Шунингдек, Имоми Аъзамнинг фиқҳий услуби, ҳанафийликнинг тарқалиш омиллари илмий таҳлил этилган. Мазкур қисмнинг учинчи бобидан эса Абу Ҳанифанинг шогирдлари тўғрисидаги маълумотлар ўрин олган.

Тадқиқотнинг учинчи қисми Моварауннаҳрда ҳанафий мазҳаби, фиқҳ илми ҳамда уларнинг ривожида катта роль ўйнаган фақиҳларга бағишланган. Муҳими, фиқҳ илми равнақ топган Марв, Бухоро, Самарқанд, Насаф, Фарғона, Хоразм каби шаҳарлардан етишиб чиққан 20 дан зиёд фақиҳларнинг таржимаи ҳоли ва яратган асарлари, ҳуқуқий қарашлари муфассал берилган. Айни пайтда муаллиф фақиҳлар диний-ҳуқуқий меросининг илмий, назарий ва амалий аҳамияти устида қизиқарли баҳслар олиб борган.

Мазкур китоб олий ўқув юртлари ўқитувчилари ва талабаларидан ташқари ислом ҳуқуқшунослиги соҳасида илмий изланишлар олиб борувчи тадқиқотчилар учун ишонарли манба ҳисобланади.

Зоҳиджон ИСЛОМОВ,
Тошкент ислом университети Исломшунослик илмий-тадқиқот маркази директори, филология фанлари доктори.

"Ўздунробита" компаниясининг Қорақалпоғистон бўлими хизматидан фойдаланаётганлар сони мингтага яқинлаб қолди. Уяли алоқа тизими республиканинг барча туманларини қамраб олди. Мижозларга кўрсатилаётган сервис хизмати турлари ортмоқда.

ЯНГИ СЕРВИС

Яқинда Нукусда беш минг абонентга хизмат кўрсатувчи "GSM" янги боғланиш тармоғи иш бошлади.

— Дунёнинг кўплаб мамлакатларида самарали қўлланилаётган симсиз алоқа тури катта афзалликларга эга, — дейди "Ўздунробита" компанияси Қорақалпоғистон филиали директори Бердах Турдимов. — Тўрт йил муқаддам Қорақалпоғистонда Американинг "NORTEL" фирмаси томонидан "D-AMPS" стандартидаги уяли телефон тармоғи ўрнатилган эди. Эндиликда эса мижозларга бирданига икки андозада хизмат кўрсатиш имконига эга бўлдик.

Аминбой ОРТИҚБОЕВ,
ЎзА мухбири.

Мижозларга хизмат кўрсатувчи 27 та шохобча!

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ МИЛЛИЙ БАНКИ

пулни Вестерн Юнион халқаро тизими ёрдамида ўтказишни

таклиф этади.

Пул ўтказмаларини амалга ошириш чоғида пул маблағларини қабул қилиш ва бериш нақд шаклда амалга оширилади.

Мижозларга хизмат кўрсатиш шохобчалари

Тошкент шаҳри бўйича бош бошқарма, Ғ.Ғулом кўчаси, 1-уй. Телефон: 144-35-34.
Бош операция бўлими, Я.Ғуломов кўчаси, 95-уй. Телефон: 133-31-06.

Тошкент шаҳридаги филиаллар:

А.Икромов филиали, Фарҳод кўчаси, 54-уй. Телефонлар: 75-35-86, 74-08-93.
Академия, Файзулла Хўжаев кўчаси, 31-уй. Телефон: 162-01-72.
Бектемир филиали, Ҳ.Бойқаро кўчаси, 15-уй. Телефонлар: 195-07-11, 195-07-13.
С.Раҳимов филиали, Калонов кўчаси, 54-уй. Телефонлар: 29-42-39, 29-51-70.
М.Улуғбек филиали, Пушкин кўчаси, 66-уй. Телефонлар: 68-22-31, 68-24-25.
Шайхонтоҳур филиали, «Эски жўва» бозори. Телефонлар: 144-19-98, 49-33-45.
«Саёҳат» филиали, «Халқлар дўстлиги» кўчаси, 28-уй. Телефон: 79-77-35.
Сирғали филиали, Деҳқон бозори. Телефон: 51-68-67.
Ҳамза филиали, Элбек кўчаси, 28-уй. Телефон: 96-28-40.
Яккасарой филиали, Бобур кўчаси, 85-уй. Телефонлар: 152-11-61, 152-11-57.
Миробод филиали, С.Банокатий кўчаси, 165-уй. Телефон: 93-08-35.
Юнусобод филиали, Юнусобод-11 даҳаси, 32-«А» уй. Телефон: 125-06-76.

Вилоятлар бўлимлари:

Андижон бўлими, Навоий мавзеси, 39-уй. Телефонлар: 24-53-33, 24-09-81.
Бухоро бўлими, Муҳаммад Иқбол кўчаси, 3-уй. Телефонлар: 3-67-13, 3-85-96.
Жиззах бўлими, Ш.Рашидов кўчаси, 39-уй. Телефон: 6-15-37.
Қарши бўлими, «Ўзбекистон» кўчаси, 219-уй. Телефон: 3-48-08.
Наманган бўлими, Нодим Намангоний кўчаси, 10-уй. Телефон: 6-57-82.
Навоий бўлими, Ибн Сино кўчаси, 14-уй. Телефон: 23-23-82.
Нукус бўлими, «Гарезсизлик» кўчаси, 52-уй. Телефон: 4-23-47.
Самарқанд бўлими, Фирдавсий кўчаси, 7-уй. Телефонлар: 31-23-27, 31-01-04.
Сирдарё бўлими, Аҳмад Яссавий кўчаси, 48-уй. Телефон: 25-35-95.
Термиз бўлими, Ат-Термизий кўчаси, 1-уй. Телефон: 2-83-71.
Тошкент вилояти бўлими, Я.Ғуломов кўчаси, 95-уй. Телефон: 133-71-69.
Урганч бўлими, Паҳлавон Маҳмуд кўчаси, 150-уй. Телефон: 6-64-06.
Фарғона бўлими, Ал-Фарғоний кўчаси, 69-уй. Телефон: 24-31-97.

www.nbu.com

6664/2389

ЎЗБЕК КУРАШИ: ОСИЁ ЧЕМПИОНАТИ ЯКУНЛАНДИ

Хабар қилинганидек, 8-11 декабрь кунлари Ҳиндистон пойтахти Деҳлида кураш бўйича иккинчи Осиё чемпионати бўлиб ўтди. Кураш бўйича Ереванда ўтказилган тўртинчи жаҳон чемпионати Ватанимиз мустақиллигининг 11 йиллиги нишонланаётган кунларга тўғри келган эди. II Осиё чемпионати эса халқимизнинг яна бир катта байрами — истиқлолимизнинг ҳуқуқий таянчи, бахтимиз қомуси — Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганига 10 йил тўлган кунларда Ҳиндистонда бўлиб ўтди. Мусобақада қитъамизнинг энг сара полвонлари иштирок этди. Чемпионатнинг юксак савияда ташкил этилгани мезбонлар ҳамда Кураш халқаро ассоциацияси (КХА) мутасаддиларининг мазкур мусобақага жиддий тайёргарлик кўрганидан далолат беради.

Чемпионатнинг тантанали очилиш маросими Деҳлидаги муҳташам "Талкатора" спорт саройида бўлиб ўтди. Ўзбекона яктак кийиб саф тортган полвонларга КХА президенти Комил Юсупов омад тилади. Таъкидлаш жоизки, маросимда Нью-Деҳли штати губернатори Капур, ушбу штат парламенти раиси Киран Чаутхари хоним, Осиё Олимпия қўмитаси бош котиби Рангхир Сингх, ўнлаб мамлакатларнинг Ҳиндистондаги элчилари қатнашгани ўзбек курашининг нуфузи янада ошганининг тасдиғидир.

Чемпионат эркаклар ўртасида тўрт, аёллар ўртасида уч вазн тоифасида ўтказилди. Муросасиз беллашувлардан сўнг 66 килограмм вазн тоифасида ҳамюртимиз Тўра Ўтаев олтин медални қўлга киритди. У финалда мўғулистонлик Болд Эрдененинг курагини ерга теккизди.

73 килограмм вазн тоифасида яна Ўзбекистон ва Мўғулистон полвонлари финалга чиқди. Дамдин Судбаярни мағлуб қилган Рамзиддин Саидов Осиё чемпиони деган юксак унвон соҳибига айланди. 90 килограммлик спортчилар баҳсида Али Ризо Саноийнинг (Эрон) қўли баланд келди. Япониялик Кохей Вошизамани йиқитган Али Ризо Осиё чемпионатининг олтин медалини олди.

Мутлақ вазн тоифасидаги полвонлар баҳсида эронлик Аркан Ифатийга тенг келадиган топилмади. У финалда ватандошимиз Давлат Чориев устидан ғалаба қозонишга муваффақ бўлди. Давлат Ереванда ўтказилган жаҳон чемпионатида ҳам кумуш медаль совриндори бўлган эди.

Аёллар мусобақаси ҳам жиддий курашларга бой бўлди. Елена Шумилная (Қирғизистон, 52 кг), Жасмин Нурмандах (Ҳиндистон, 63 кг) ва Ойгул Кубаева (Туркманистон, мутлақ вазн) ўз вазн тоифасида ўзбек кураши бўйича Осиё чемпиони деган юксак унвонга сазовор бўлди.

Кураш халқаро ассоциацияси ижроия қўмитасининг Деҳлида бўлган навбатдаги йиғилишида 2003 йилги мусобақалар тақвими, бешинчи жаҳон чемпионатини ўтказиш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди. Узоқ тортишувлардан сўнг, V жаҳон чемпионатига мезбонлик қилиш ҳуқуқини Бразилиянинг Рио-де-Жанейро шаҳри қўлга киритди.

Ижроқўм йиғилишида ёшлар ўртасидаги навбатдаги жаҳон биринчилигини Шри-Ланкада ўтказишга келишиб олинди.

Шундай қилиб, миллий курашимизнинг яна бир байрами ниҳоясига етди. Олимпиада ўйинлари сари дадил одимлаётган ўзбек кураши узоқ Ҳиндистонни ҳам забт этди. Мамлакат телевидениесининг бир йўла иккита канали, ўнлаб газеталар чемпионатни жуда катта иштиёқ билан мунтазам ёритиб тургани ҳам фикримизнинг далилидир.

Озод РАЖАБОВ,
ЎзА мухбири.

Конимех туманидаги "Сарибел" номли ширкат хўжалигида "Сарибель сазы" фольклор ансамблининг ташкил этилганига ҳали кўп вақт бўлганича йўқ. Шу қисқа вақт мобайнида ансамбль ўз мухлисларига эга бўлиб улгурди.

Яқинда у вилоят миқёсида ўтказилган "Ўзбекистон — Ватаним менинг" танловида 1-ўринни эгаллаб, республика босқичига йўлланма олди.

СУРАТДА: "Сарибель сазы" ансамбли аъзолари.

С. ЗУФАРОВ (ЎзА) олган сурат.

«XXI асрда Ўзбекистон музейлари»

Жиззах вилояти ўлкашунослик музейида бўлиб ўтган республика семинар-кенгаши ана шу мавзуга бағишланди. Республика «Маънавият ва маърифат» кенгаши, Маданият ишлари вазирлиги, ЮНЕСКОнинг Ўзбекистондаги миллий комиссияси, «Ўзбекмузей» жамғармаси ҳамда Телерадиокомпания ҳамкорлигида уюштирилган анжуманда Тошкент шаҳри ва барча вилоятлардаги тарихий музейларнинг раҳбар ва мутахассислари, республикада кўзга кўринган музейшунос олимлар иштирок этишди.

Семинар-кенгаш

Кўзланган асосий мақсад Буюк ипак йўлида жойлашган Жиззах воҳасидаги тарихий обидаларни сайёҳлар учун ҳақиқий зиёратгоҳга айлантириш, улар фаолиятини такомиллаштириш, неча минг йилликларга бориб тақаладиган маданиятимиз, миллий анъаналаримизни жаҳон аҳлига етказишдан иборат эди.

Илмий-амалий семинар-кенгаш иштирокчилари вилоятдаги музейлар фаолияти билан танишдилар, тарихий обидаларни бориб кўрдилар. «Археологик топилмалар», «Аждодлар мероси», «Жиззах кўзғолони» сингари кўргазмаларни чет эллик сайёҳлар учун қулай, тушунарли тарзда жиҳозлаш борасида амалий маслаҳатларини бердилар. Музейларни янги экспонатлар билан бойитиш, тарихий жойларни таъмирлаш юзасидан ўзаро фикр алмашилди.

— Ҳамкасбларимизда ўлкашунослик музейида сақланаётган VIII-XVI асрларга оид 32 та тошбосма ва қўлёзмада чоп қилинган китоблар, V асрнинг археологик топилмалари, заргарлик ва каштачиликнинг илк кўринишлари катта таассурот қолдирди, — дейди музей директори Турғун Шерматов. — Ҳозирги кунда бизда жами 18224 та экспонат мавжуд. Семинар-кенгаш жамоамиз олдига ана шу қимматли, тарихий, нодир топилмаларни жаҳонга намойиш этишда янги вазифалар қўйди.

Баҳриддин САТТОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Элга зарур хизмат

Хавфсизликни таъминлаш билан боғлиқ мутахассисларни тайёрловчи олий таълим даргоҳларининг бири Ички ишлар вазирлигига қарашли Ёнғин хавфсизлиги олий техник мактабидир. У ёнғинга қарши муҳандислар олий техник мактаби ва Тошкент ёнғинга қарши билим юрти базасида ташкил этилди. Шу даврга қадар Ёнғин хавфсизлиги касби бўйича мутахассислик дипломига эришган ёшларнинг сони 5000 нафар кишига етди.

Ҳозирги кунда Олий мактабдаги 3 факультетда 13 та ихтисослашган ҳамда фундаментал ва гуманитар кафедралар фаолият кўрсатмоқда. У ерда ёнғинга қарши хавфсизликнинг уч йўналишида мутахассислар тайёрланиши йўлга қўйилди.

Булар ёнғин хавфсизлиги ихтисослиги бўйича «Ҳаёт фаолияти хавфсизлиги», «Ёнғин-қўриқлаш, огоҳлантириш тизимларини ишлатиш ихтисослиги», «Радиотехника ҳамда информатика ва информацион технологиялар» йўналишларидир.

Машғулотлар замонавий талабларга жавоб берадиган залларда, ўқув лабораториялари ва замон талабига жавоб берадиган компьютер хоналарида олиб борилади.

Олий мактабимизда бўлажак мутахассисларнинг жанговар ва жисмоний тайёргарлигини ошириш учун спорт мажмуаси ҳам мавжуд. Курсант ва тингловчилар халқаро, республика ва шаҳар мусобақаларида қатнашиб, муносиб ўринларга сазовор бўляптилар.

Таълим даргоҳларида

Бугунги кунда мактаб педагогик жамоаси иқтидорли ва ташаббускор ёшлар билан тўлдирилган. Профессор-ўқитувчиларнинг 40 фоизи докторлик ва фан номзоди илмий даражаларига эга.

Олий мактабда Кадрлар тайёрлаш миллий дастурида белгиланган вазифалар асосида таълим ислоҳоти амалга оширилмоқда. Масалан, жорий йилдан бошлаб ёнғин-қўриқлаш, огоҳлантиришнинг автоматлаштирилган тизимларини ишлатиш мутахассислиги бўйича бакалаврлар тайёрлаш йўлга қўйилди.

Ўқув савиясини кўтариш йўлларидан бири, — албатта, илмий-тадқиқот ишлари билан боғлиқ. Ихтисослашган кафедрада 1994 йилдан бери «Хавфсизлик тизимларини информациялаш» муаммоси устида илмий-тадқиқот ишлари олиб борилмоқда, уларнинг самарасини ошириш йўлида олий ўқув юртимизда «Хавфсизлик технологиялари ва комплекс тизимлари» Марказини очиш таклифи кўпчиликка маъқул бўлди.

Бу Марказнинг асосий ғояси республикамиздаги техника олий ўқув муассасаларининг илмий-педагогик салоҳиятини хавфсизлик масалалари ечимига қаратиш, валютани тежаш мақсадида четдан харид қилинаётган хорижий асбоб-ускуналарнинг баъзиларини ўзимизда яратиш йўлларини қидиришдан иборатдир.

Шу билан бирга, Марказ барча соҳаларга тааллуқли хавфсизлик хизматчиларини, масъул шахсларни ўқитиш учун қайта тайёрлов курсларини ташкиллаштириш, уларга услубий ёрдам ва махсус қўлланмалар тайёрлаш хизматларини ўз олдига мақсад қилиб қўйган.

Бахтиёр МАВЛОНҚОРИЕВ,
техника фанлари доктори,
профессор.

Ташкилот ва корхоналар диққатига!

ДАВЛАТ АРХИТЕКТУРА ВА ҚУРИЛИШ ҚЎМИТАСИ ПУДРАТ САВДОСИ (ТЕНДЕР)НИ ТАШКИЛ ЭТИШ БЎЙИЧА РЕСПУБЛИКА БОШҚАРМАСИНИНГ НАВОИЙ ВИЛОЯТИ МАРКАЗИ

танлов савдолари (тендер) ўтказилишини эълон қилади:

1. **Навоий вилояти, Навбаҳор тумани, А.Навоий номли ширкат хўжалигида иқтисод йўналиши бўйича 600 ўқувчига мўлжалланган касб-ҳунар коллежи қурилиши.** *Қурилишни тугаллаш муддати — 24 ой.*
2. **Навоий вилояти, Хатирчи тумани, Янгиработ шаҳридаги 65-мактабни хизмат кўрсатиш йўналиши бўйича 750/100 ўқувчи ўрнига мўлжалланган касб-ҳунар коллежига қайта таъмирлаш.** *Қурилишни тугаллаш муддати — 8 ой.*
3. **Навоий вилояти, Хатирчи тумани, А.Пўлатов номли ширкат хўжалигида уй-жой коммунал хўжалиги йўналиши бўйича 450 ўқувчи ўрнига мўлжалланган касб-ҳунар коллежи қурилиши.** *Қурилишни тугаллаш муддати — 26 ой.*
4. **Навоий вилояти, Қизилтепа тумани, «Реватун» ширкат хўжалигида иқтисод йўналиши бўйича 600 ўқувчи ўрнига мўлжалланган касб-ҳунар коллежи қурилиши.** *Қурилишни тугаллаш муддати — 24 ой.*
5. **Навоий вилояти, Зарафшон шаҳрида тиббиёт йўналиши бўйича 600 ўқувчи ўрнига мўлжалланган касб-ҳунар коллежи қурилиши.** *Қурилишни тугаллаш муддати — 22 ой.*

Буюртмачи: ***Навоий шаҳри, Навоий кўчаси, 63-уйда жойлашган Навоий вилояти ҳокимлиги капитал қурилиш бошқармаси.***

Қурилиш ишлари давлат бюджети ҳисобидан олиб борилади.

Талабгор сифатида қатнашаётган корхона ва ташкилотлар қуйидаги талабларга мос келишлари керак: етарли касбий ва техникавий малака, молиявий маблағ ва бошқа моддий имкониятларга, ўзаро ишончга, тажриба ва кўникмага, шунингдек етарли ишчи кучи захираларига, шартнома (контракт) тузиш учун фуқаролик ҳуқуқларига ҳамда қобилиятига эга бўлишлари лозим.

Савдода қатнашиш ва тендер ҳужжатларига эга бўлиш учун сўровнома билан савдо ташкилотчиси — пудрат савдоларини ташкил этиш (тендерлар) бўйича республика бошқармасининг Навоий вилояти марказига қуйидаги манзил бўйича мурожаат этиш мумкин: **Навоий шаҳри, С.Айний кўчаси, 32-уй.**

Бир тўплам тендер ҳужжатларининг нархи — 50 000 сўм.

Таклифлар (офертлар) савдо ташкилотчисига тақдим этишнинг охирги муддати — офертлар очилиш куни ва соати.

Таклифлар (офертлар) эълон матбуотда чоп этилгандан бошлаб, 30 кундан сўнг қуйидаги манзилда тингланади: Навоий ш., Навоий к., 63-уй, соат 15.00да, Навоий вилояти ҳокими қошидаги капитал қурилиш бошқармаси биноси.

Ўзбекистон фахрийлари ижтимоий қўллаб-қувватлаш «Нуроний» жамғармаси Марказий Кенгаши жамғарманнинг бош мутахассиси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими **Исмоил СУЛАЙМОНОВ**нинг вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги Ўзбекистонда хизмат кўрсатган врач, иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси **Владимир Борисович ЛЫТКИН**нинг вафот этганлигини билдириб, марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш ижтимоий-сиёсий жамғармаси ҳамда «Ўзбекистон Матбуоти» журнали жамоалари таҳририят адабий ходими Наргис Сулаймоновага падари бузруквори, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими **Исмоил СУЛАЙМОНОВ**нинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Телерадиокомпанияси республика радиоснинг жамоаси Андижон вилоятидаги ўз мухбири Сотволди Ражабовга онаси **Олтиной МАҲМУДОВА**нинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон Телерадиокомпанияси жамоаси Ўзбекистон радиоси «Тошкент» бош муҳарририяти бош муҳаррирининг муовини Исмоил Фаттоҳовга падари бузруквори **ФОЗИЛ ота**нинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Тафаккур» журнали жамоаси журналнинг собиқ ходими, фалсафа фанлари номзоди **Хафиза НАСРУЛЛАЕВА**нинг вафоти муносабати билан марҳуманинг оила-аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

ANNOUNCEMENT
TERMS OF REFERENCE FOR THE PREPARATION OF NATIONAL HUMAN DEVELOPMENT REPORT

1. BACKGROUND

In 1990 UNDP undertook an effort to produce a report on the human dimensions of development. The first Human Development Report (HDR) prepared by an independent group of eminent economists and distinguished development professionals under the overall guidance of Mahbub ul Haq discussed the meaning and the measuring of human development. The new Human Development concept - putting people at the center of development- considers people as both the end and the means of development. The human development paradigm is concerned both with building up human capabilities (through investing in people) and with using those human capabilities fully (through an enabling framework for growth and employment). It regards economic growth as essential but emphasizes the need to pay attention to its quality and distribution, analyses at length its link with human lives and questions its long-term sustainability. Thus, the purpose of development is to enlarge all human choices, not just income. The report outlines four essential pillars: equity, sustainability, productivity and empowerment.

Since 1990 reports have been produced annually and became UNDP's flagship publications. While each report monitored the progress of humanity – particularly through the country rankings in Human Development Index (HDI) – each also took up a new policy issues and explored it in depth generating healthy controversies in many fields of human development.

The global HDR triggered extensive national debates about the importance of focusing on people and their capabilities and opportunities as the goal of development efforts It also has drawn attention to the formidable challenges in many developing countries in accelerating human development. Today more than 100 countries have issued their national human development reports with UNDP support.

National teams prepare these reports through a process of consultation with the government and its development partners. The reports assess the state of human development in a country and advices a policy environment for achieving human development goals through a dialogue.

Many NHDRs have significant impact through advocating human development, highlighting critical concerns, focusing on equity when planning for development, and articulating people's perceptions and priorities. The NHDRs also contribute significantly to strengthening national statistical and analytical capacity, and constitute a major vehicle for the realization of the goals set by the international community at the Millennium Summit.

Since 1995 UNDP has been supporting the production of National Human Development Reports in Uzbekistan. Six reports have been produced so far by teams of national experts involving government officials and civil servants, representatives of the private sector and civil society, mass media. These reports covered a wide range of development issues like social cohesion, the role of state, the link between economic growth and human development, poverty and the SME development, issues of governance and participation and civil society development.

2. CALL FOR PROPOSALS

UNDP is continuing its support to the production of National HDRs in Uzbekistan.
By this Call for Proposals UNDP invites duly registered universities, research centers, NGOs and state institutions (agencies) to submit their proposals for the preparation of the Report according to the following terms and conditions.

3. PROPOSAL CONTENT

The Proposal shall be organized into four distinct sections, including:
- ☐ Background;
- ☐ Substantive section;
- ☐ Management section;
- ☐ Cost section;
- ☐ Schedule;

3.1. Background (no more than two pages)
The applicant is expected to provide the following background information on:
- Institution (legal status and mandate);
- Personnel (information on the management structure, core research and management capacities);
- Institutional capacities (information, technical and other capacities available with the applicant and relevant to the assignment);
- Project implementation (experience in participation in donor funded programs and projects);
- Any other relevant experience;

3.2. Substantive Section (no more than five pages)
The applicant should provide:
- ☐ Justification for the application, objectives, tasks and reasons for the proposed work;
- ☐ Suggested theme(s) for the NHDR with relevant justifications and explanations;
- ☐ A draft plan of activities and actions in the course of the preparation of the NHDR;

The applicant may refer to the suggested Checklist (scope of work) in Annex 1.The Checklist is not considered exhaustive and modifications will be considered. However, if the applicant introduces any revisions or modifications to the scope of work, these should be justified.

3.3. Management section
The applicant should provide:
- ☐ A list of project personnel (Current post title, major assignments and duties, education and experience, qualification requirements, responsibility within the NHDR team);
- ☐ A list of procurement items (goods and services);
- ☐ A description of the project management structure;
- ☐ Suggested estimates and justifications for the number of copies of the NHDR to be produced in each of the following languages: Uzbek, English, and Russian;

3.4. Cost section (up to two pages)
Detailed fees and disbursements are to be identified in the proposal, including:
- ☐ a breakdown of staff costs, subcontractor costs, and other disbursements (direct costs);
- ☐ overhead expenditures (if any);
- ☐ contributions (if any);
- ☐ the total cost of the proposed work;

3.5. Schedule
Suggested duration for the project and timeframe for the project activities:
Deadline for the first outline of NHDR – February 1, 2003
Deadline for the final outline of NHDR – March 1, 2003
Deadline for zero draft of NHDR – June 1, 2003
Deadline for the final draft of NHDR for external review– August 1, 2003

4. ADDITIONAL REQUIREMENTS FOR SUBCONTRACTOR
The selected subcontractor should ensure that:
- The size of the NHDR does not exceed 100 (TBD) pages, plus tables and enclosures;
- The textual part of the report is presented in three languages (Uzbek, Russian and English) and professionally edited;
- All the data and figures given in NHDR are most accurate, and the data and quotes from other sources should have clear references to the source;
- NHDR presentation is conducted in the country in cooperation with the UNDP Resident Representative and the UNDP Development Support Services Programme with participation of all policy-makers, international community representatives, mass media, NGO, and academia;

The selected subcontractor will be required to follow regular UNDP planning, monitoring, reporting and auditing requirements, practice and procedures.

CHECKLIST (SCOPE OF WORK)

Phase I. Preparatory Phase.
- ☐ **Essential Preliminaries** Necessity to produce NHDR; development of the theme through consultations with national policy makers and other stakeholders, UN teams and other external partners; broad consultations on the content of the report; identification of key audiences; decision on appropriate approach to policy options and recommendations; establishment of dialog with the Government, civil society, the private sector, the international community and participation in the National Human Development Network;
- ☐ **Project Start-Up** Consultation with a core Advisory Group - national stakeholders from government, civil society, private sector and media, UNDP and UN team, other external partners); drafting of the preliminary outline; designing the structure of the report; agreement on time-frame and formulation of work-plan; identification of success for policy impact and other outcomes; selection in consultations with HDA and DSSP PM of national research and drafting teams, based on qualification experience, credibility, independence; briefing and training of teams, brainstorming with national and global HDR Networks, past authors, etc; strategic consultations with all stakeholders on theme and content.

Phase II. Report preparation.
- ☐ **Technical basis** Review of outline; background papers and statistics (including structured relationship with national statistical services); review of draft outline with specialists.
- ☐ **Report Preparation** Review of inputs (identification of main messages), especially with members of drafting team and core Advisory Group; agreement on relevant material (including boxes, maps, charts, photos, and human stories); HD indicators appearing in the Global Report; drafting of the report; highlighting of key indicators, findings and policy recommendations (margin-notes and bullet-points); incorporation of a country human development profile; drafting of appendices: a statistical profile, definition of indicators, technical notes, references, data sources, bibliography.
- ☐ **Final Review and Editing** Quality control (technical review); sharing of the draft with selected members of national and global networks; review of conclusions and recommendations; review for content coherence with style; qualitative and quantitative review of boxes, case studies; quality check of data and statistics, comparison with other reports; summary of recommendations after each section; technical editing; drafting and review of overview/ summary.
- ☐ **Final Stages** Brainstorming, workshops with stakeholders, UNDP CO, media, etc on findings; translation.

Phase III
- ☐ **Publicity** Assisting through the NHD Network to launch presentation with media coverage, dissemination, and follow-up.

Proposals should be received by the Reception of UNDP Office in Uzbekistan, 4 Taras Shevchenko str., 700029, Tashkent, not later than 2 January 2002.
Should you have any questions, please feel free to contact Ms. Dinora Azimova, DSSP Human Development Advisor, at tel: 169-05-31 (32)

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати: Э. Болиев (масъул котиб — «Халқ сўзи»), М. Егоров, Ш. Жабборов (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»), Ш. Ризаев, М. Миралимов, С. Муҳиддинов, М. Сафаров, Р. Фарҳодий, И. Худоёров, И. Шогуломов, О. Қаипбергенов (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»), Ў. Ҳошимов.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Газетхонлар билан алоқа ва минтақалар бўлими 136-29-89; Котибият 133-10-28; Эълонлар 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 1772. 27016 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди ва операторлар Жамила ТОРАЕВ ва Акбар БОЛТАЕВ томонидан саҳифаланди.
Таҳририятга ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.
[ ] - Тижорат материали

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи котиб — Ю. Ҳамидов,
Навбатчи муҳаррир — Ф. Саиаев.
Навбатчи — С. Ҳайдаров.
Мусаҳҳих — Ш. Маҳраббоев.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Босишга топшириш вақти— 21.30
1 2 3 4 5 6